

מולו-קן אטללה Muluqen Atalel'e

- 1
01:00:04,000 <-- 01:00:00,000
שנולדתי קראו לי מולו-קאן,
- 2
01:00:07,720 <-- 01:00:04,080
הסיבה שקראו לי מולו-קאן (תאריך שלם)
זה בגלל שנולדתי ב 30 לחודש,
- 3
01:00:17,320 <-- 01:00:07,800
כמו שאומרים חודש עשירי או תשעי,
קוראים לי מולוקאן, בגלל ה-30 לחודש.
- 4
01:00:30,320 <-- 01:00:17,400
נולדתי בכפר בראווה אמברגה,
רמת אמברגה, שם נולדתי וגדלתי.
- 5
01:00:45,320 <-- 01:00:30,400
גדלתי כילד בית, הורי לא הפריעו
לי וגידלו אותי טוב, גידלו אותי היטב.
- 6
01:00:50,720 <-- 01:00:45,400
מה הכוונה "גידלו אותי טוב?"
- הכוונה שלא כעסו עלי,
- 7
01:01:00,520 <-- 01:00:50,800
לא אמרו לי משהו, גם אני הייתי ילד טוב
וביצעתי מה שביקשו ממני.
- 8
01:01:08,400 <-- 01:01:00,600
הם לא הורו לי "תעשה ותביא את זה"
אלא אני הגדלתי ראש ועשיתי מרצוני.
- 9
01:01:17,400 <-- 01:01:08,480
אח"כ לימדו אותי לרעות את הבקר,
והתחלתי לרעות את הבקר.

10

01:01:19,960 <-- 01:01:17,480

כשאתה אומר "לימדו אותי",

איך הם לימדו אותך?

11

01:01:30,400 <-- 01:01:20,000

איך להוביל אותם, משום שהתחלנו לשמור

על הצאן עוד כשהיינו ילדים קטנים.

12

01:01:42,280 <-- 01:01:30,480

זה היה גיל מוקדם כל כך, שלא היינו בשלים

לעבוד בעבודות פשוטות בחקלאות.

13

01:01:50,080 <-- 01:01:42,360

המטלה הראשונה שלנו היא רעיית בקר

או עגלים, הדודים ואבא שלי הסבירו לי

14

01:01:54,840 <-- 01:01:50,160

איך לרעות הצאן, עם הזמן התרגלנו ולמדנו.

-איך לימדו אותך?

15

01:02:01,720 <-- 01:01:54,920

לימדו אותנו טיפין טיפין, תמיד התלווה

אלינו מישהו, למשל בחורף לא הלכנו לבד,

16

01:02:11,920 <-- 01:02:01,800

כנ"ל גם אם זה רחוק לא ניתן ללכת לבד,

אלא עם מישהו שהשגיח עלינו, לא לבד.

17

01:02:20,000 <-- 01:02:12,000

לכן, למדנו לרעות את הצאן רק בעזרתם,

בתור ילדים לא הורשנו ללכת לבד עם הצאן.

18

01:02:22,000 <-- 01:02:20,080

האם אתה זוכר באיזה אופן

הם לקחו אותך איתם?

19

01:02:29,960 <-- 01:02:22,080
בטח. בעליות הם נשאו אותי על הכתפיים
ובמישור הלכתי בכוחות עצמי.

20

01:02:35,000 <-- 01:02:30,040
הייתי מאוד מאושר מהאופן שטיפלו בי
כשגדלתי, הייתי מאוד מאושר.

21

01:02:41,200 <-- 01:02:35,080
איך נראה האזור שגרתם בו? האם אתה זוכר?
-בטח, האזור שלנו היה ממש יפה.

22

01:02:48,200 <-- 01:02:41,280
היה פרי שנקרא "במבה", עץ תאנה,
היה עץ ממש גבוה שנקרא במבה,

23

01:02:51,040 <-- 01:02:48,280
אפילו אם מישהו הלך לאיבוד
המקום הראשון שמחפשים אותו זה שם.

24

01:02:51,880 <-- 01:02:51,080
עץ הבמבה היה ממש גבוה.

25

01:03:03,920 <-- 01:02:51,960
מה זה "במבה" (באובב)?
זה עץ פרי ענק, שהפירות שלו ממש יפים,

26

01:03:09,160 <-- 01:03:04,000
כשמישהו הלך לאיבוד, לא צריך היה לחפש
במקום אחר. תמיד מצאנו אותו שוכב שם.

27

01:03:10,760 <-- 01:03:09,240
מאוד אהבנו את זה.

28

01:03:22,200 <-- 01:03:10,840
זה עץ אחד או הרבה עצים?
-עץ אחד, אבל ענק, בגודל של בניין.

29

01:03:25,160 <-- 01:03:22,280
לכן זה היה עץ ממש נחמד.

30

01:03:29,720 <-- 01:03:25,240
באזור זה העץ היחיד?
-היו עוד, בטח שהיו עוד הרבה עצים.

31

01:03:43,440 <-- 01:03:29,800
מה שכן זה היה באמצע השכונה,
העץ באובב היה במרכז בין כל הבתים.

32

01:03:54,520 <-- 01:03:43,520
קראנו לזה עץ "במבה" (עץ באובב),
ויש לו פרי מאוד מאוד טעים כמו ענבים.

33

01:04:02,800 <-- 01:03:54,600
בגל זה אני ממש זוכר את המקום שגרתי בו.
האזור היה הררי, נוף מדהים, גרנו בפאתו.

34

01:04:13,400 <-- 01:04:02,880
את הבקר שילחנו לכיוון היער,
אחרי העליות הרכסים היו מישוריים.

35

01:04:19,880 <-- 01:04:13,480
הפסגה נקראת "ארג'ימגייה",
בקר שברח בלילה מצאנו אותו בפסגה ההיא.

36

01:04:25,080 <-- 01:04:19,960
כלומר, אתם גרתם בתחתית ההר?
-כן, בתחתית ההר, בפאתי ההר.

37

01:04:32,360 <-- 01:04:25,160
תסביר את צורת ההתיישבות.
-כן, אנחנו גרנו בתחתית ההר,

38

01:04:38,440 <-- 01:04:32,440
אבל את הבקר שילחנו לכיוון מעלה ההר,
כלומר העדר עלה לכיוון מעלה ההר .

39

01:04:43,520 <-- 01:04:38,520
כשגרנו שם, העדר היה בנפרד במעלה ההר,
לשם שילחנו אותו וכך הוא לא הלך לאיבוד .

40

01:04:50,000 <-- 01:04:43,600
במישור שבפסגה חיפשנו את העדר
ואנחנו גרנו בפאתי ההר .

41

01:04:56,400 <-- 01:04:50,080
הכפר בראווה היה ממול,
קרוב למקום שגרנו בו .

42

01:05:04,040 <-- 01:04:56,480
כמה משפחות גרו שם?
כשאתה אומר "אנחנו" מי גר שם?

43

01:05:19,880 <-- 01:05:04,120
האחים האחיות של אבא שלי כ-10 בתי אב,
לכן היו הרבה משפחות,

44

01:05:25,040 <-- 01:05:19,960
דודים ודודות של אבא שלי,
כשמסביב היו עוד הרבה אנשים .

45

01:05:36,640 <-- 01:05:25,120
לכן בחגים זה היה נראה כמו חתונה
ולא חג רגיל, היה ממש כיף .

46

01:05:42,160 <-- 01:05:36,720
כמה משפחות בערך?
-אנחנו, עם הדודים והדודות 10 משפחות

47

01:05:47,560 <-- 01:05:42,240

10 בתי אב. בסה"כ אלה המשפחות שגרו שם.

48

01:05:52,200 <-- 01:05:47,640

כלומר, המקום הוא אכלס
רק את המשפחות שלכם?

49

01:06:05,000 <-- 01:05:52,280

כן, רק המשפחה שלנו, סבים וסבתא
רבא מצד אבי, הדודים והדודות, האחים,

50

01:06:05,880 <-- 01:06:05,080

כולם מצד אבא שלי.

51

01:06:17,880 <-- 01:06:05,960

רק עם תחילת העלייה לארץ, המשפחות החלו
להצטמצם. עלו בערך כשמונה בתי אב.

52

01:06:25,080 <-- 01:06:17,960

אפילו כיום הילדים של המשפחות הללו
מאוד התרחבו, כל אחד נשוי עם בית ו...

53

01:06:36,680 <-- 01:06:25,160

יצא לי לבקר שם שלוש או ארבע פעמים,
הסרטתי בווידאו את האזור כולו

54

01:06:40,200 <-- 01:06:36,760

וכך נראה האזור שלהם גם כיום.

55

01:06:44,920 <-- 01:06:40,280

רגע, כעת הסברת לי את האזור שגרתם בו.
כן, אזור אמברגה.

56

01:06:49,440 <-- 01:06:45,000

אמברגה? -רמת אמברגה.
כן, אמרת שזה בפאתי ההר.

57

01:06:53,680 <-- 01:06:49,520
כן, זהו.

-שם היו רק בתים? מה עוד היה?

58

01:07:03,680 <-- 01:06:53,760

בתוך הכפר היו עצי אשחר, עצי קפה.
היה קפה, אשחר וחקלאות, אין דבר שלא היה.

59

01:07:10,000 <-- 01:07:03,760

לפני כן המקום היה גדול ורחב
רק עכשיו נהיה שם צפוף,

60

01:07:14,600 <-- 01:07:10,080

משום שהילדים והנכדים גדלו
והחלו לעבד את הקרקע לחקלאות.

61

01:07:15,960 <-- 01:07:14,680

אז ספר לנו עוד על האזור.

62

01:07:24,160 <-- 01:07:16,040

אני ממש אהבתי את האזור, אפילו כעת
אני מדמיין ורואה את האזור כמו ראי

63

01:07:28,160 <-- 01:07:24,240

רואה באופן ברור ומדויק את האזור
שאהבתי וגרתי בו.

64

01:07:35,240 <-- 01:07:28,240

בגלל זה ביקרתי 3 פעמים במקום
שנולדתי בו, באזור שנקרא קוארה.

65

01:07:44,760 <-- 01:07:35,320

היה שם תענוג, אפילו כדי להכין קפה
קטפנו בעצמנו את הפולים מהחצר,

66

01:07:50,000 <-- 01:07:44,840

לא היה מישהו שהלך לשוק כדי לקנות

פולי קפה, הכל היה בתוך הבית.

67

01:07:58,920 <-- 01:07:50,080
הקלייה והכנת הקפה הייתה בתוך הבית,
השקנו בחצר את עצי האשחר ואח"כ קטפנו

68

01:08:05,000 <-- 01:07:59,000
בעצמנו כדי להכין משקאות.
גרנו בתחתית ההר, היכן שהאדמה פורייה,

69

01:08:08,000 <-- 01:08:05,080
לכן כל חודשיים או שלושה חודשים
עלי אשחר צומחים מחדש.

70

01:08:11,480 <-- 01:08:08,080
בגלל הצמחיה של עלי האשחר (להכנת ביר)
היו לנו חיים נוחים. קפה רק פעם בשנה,

71

01:08:18,640 <-- 01:08:11,560
אבל עלי אשחר, אם מזג האוויר נוח
העלים צומחים בתדירות גבוהה.

72

01:08:27,680 <-- 01:08:18,720
לא רק שהאשחר הספיק לנו להכנת הטלה (בירה)
אלא גם הרווחנו מהמכירה של העלים בשוק.

73

01:08:41,400 <-- 01:08:27,760
לכן היינו מאוד מאושרים מזה. אחרי שסחרנו
באשחר קנינו בכסף הזה עזים או תרנגול.

74

01:08:45,640 <-- 01:08:41,480
בחגים לא היינו צריכים ללכת לשוק
כדי לקנות אלא השתמשנו ממה שגידלנו.

75

01:08:47,640 <-- 01:08:45,720
כך היה.

76

01:08:56,280 <-- 01:08:50,640

בגלל הדברים האלה
אני תמיד נזכר בארץ שלי.

77

01:09:04,080 <-- 01:08:56,360

אוקיי. כעת הסברת לי על האזור,
צורת ההתיישבות ומה גידלתם שם.

78

01:09:12,240 <-- 01:09:04,160

כעת נחזור מעט לאחור. -כן?
-אמרת שהדודים שלך נשאו אותך על כתפיהם.

79

01:09:18,400 <-- 01:09:12,320

כן. -ספר לנו משהו שאתה
נזכר בו מאותם הרגעים.

80

01:09:29,480 <-- 01:09:18,480

כמו שציינתי קודם, אני זוכר שאחד הדודים
שלי נשא אותי על כתפיו...

81

01:09:41,520 <-- 01:09:29,560

אני לא אשכח כשהנהר עלה על גדותיו,
כדי לחצות אותו החזקתי בזנב של הפרות.

82

01:09:45,640 <-- 01:09:41,600

זה דבר שלעולם לא אשכח.

83

01:09:51,640 <-- 01:09:45,720

אחרי שכבר גדלתי... אח"כ כבר...

84

01:09:59,800 <-- 01:09:51,720

רגע לפני שאתה מתקדם. -כן?
-יש משהו מצחיק שאתה זוכר מהילדות?

85

01:10:02,760 <-- 01:09:59,880

יש לי, יש משהו מצחיק.

-אז ספר לי!

86

01:10:07,000 <-- 01:10:02,840
אני מנגן ב"מסינקו" (כלי נגינה מסורתית
הדומה לכינור), כשניגנתי במסינקו...

87

01:10:12,560 <-- 01:10:07,080
רק מהילדות שלך, לזה נגיע אחר כך! -כן.
אני רוצה לשמוע מה שהיה בילדות שלך.

88

01:10:18,560 <-- 01:10:12,640
כאשר אני... את הזיכרונות שלך.
מה שאני זוכר כפי שציינתי לפני כן

89

01:10:23,000 <-- 01:10:18,640
אני לא אוהב מים קרים,
אפילו לים לא אהבתי להיכנס.

90

01:10:32,000 <-- 01:10:23,080
כשרעינו את הבקר עם דוד שלי, הוא תמיד
הכניס אותי למים בכוח ואני הייתי זועק

91

01:10:42,000 <-- 01:10:32,080
לעזרה "אוי אימאלה..." הייתי תמיד צורח,
אבל הוא תמיד הטביע אותי שוב ושוב.

92

01:10:45,800 <-- 01:10:42,080
לא אשכח את הזעקות השבר שצעקתי.
זה הדעים אותי, מאוד.

93

01:10:51,000 <-- 01:10:45,880
למה הוא הכניס אותך למים?
-כדי שאלמד, כי רצה ללמד אותי.

94

01:10:56,360 <-- 01:10:51,080
האם שחיתם שם?
-כן, בטח ששחינו. היה לנו איפה לשחות.

95

01:11:01,600 <-- 01:10:56,440

מי לימד אתכם לשחות?

-הדודים שלי ידעו.

96

01:11:10,400 <-- 01:11:01,680

עם הזמן כבר התבגרנו ועברנו לשחק במשחק

שנקרא "גאנה" (הוקי), כפי שאמרתי לך

97

01:11:16,760 <-- 01:11:10,480

שיחקנו ב"גאנה", אם הוא בקבוצה שלי...

-טוב, משחק "גאנה" (הוקי),

98

01:11:28,440 <-- 01:11:16,840

תסביר מה זה המשחק הזה.

-משחק "גאנה" הכוונה, כמו משחק כדורסל,

99

01:11:32,440 <-- 01:11:28,520

אבל שיחקנו בעזרת מקלות.

100

01:11:38,800 <-- 01:11:32,520

נניח אם לי יש חמישה אנשים בקבוצה

אז אותו מספר שחקנים יהיה בקבוצה הנגדית.

101

01:11:47,480 <-- 01:11:38,880

אם הקבוצה שלי הובילה אז הניצחון לנו,

אחרת הקבוצה הנגדית ניצחה.

102

01:11:52,600 <-- 01:11:47,560

איך המשחק?

-המשחק דומה למשחק כדורסל.

103

01:12:02,800 <-- 01:11:52,680

סיתתנו מעיין כדור מעץ, עם גרזן,

כדי שלא יתפרק עם הזמן כשחובטים בו.

104

01:12:10,600 <-- 01:12:02,880

עם הכדור הזה שיחקנו.
שיחקנו רק בתקופת הקיץ.

105

01:12:14,040 <-- 01:12:10,680

לא הבנתי את המשחק. איך משחקים?

106

01:12:17,040 <-- 01:12:14,120

איך שיחקנו?

-כן, הבנתי שזה עם כדור.

107

01:12:19,880 <-- 01:12:17,120

אבל תסביר לי איך בדיוק שיחקתם?

108

01:12:36,320 <-- 01:12:19,960

יש מקל, מקל של הוקי כזה קצת ארוך.
עם זה שיחקנו.

109

01:12:44,640 <-- 01:12:36,400

הרבה ריצות במשחק, לא אבנים
ולא שום מכשול רצים אחרי הכדור מעץ.

110

01:12:57,640 <-- 01:12:44,720

כמו המשחקים שמשחקים בארץ על מגרשים,
דומה לזה, גם שם שיחקנו באותו האופן.

111

01:13:00,640 <-- 01:12:57,720

כמו כדורגל או כדורסל.

112

01:13:07,640 <-- 01:13:00,720

רק רגע מולוקאן, מה שאני רוצה להבין,
נניח שאני רוצה להסביר על כדורגל

113

01:13:15,000 <-- 01:13:07,720

יש כדור אחד, ובכדור הזה אני בועטת
כדי להבקיע בשער של הקבוצה הנגדית.

114

01:13:18,920 <-- 01:13:15,080

כך אני מסבירה לגבי כדורגל.
אבל לגבי המשחק "גנה" לא הבנתי

115

01:13:21,960 <-- 01:13:19,000

איך אני אמורה לשחק? -כן.
את זה אני רוצה שתסביר לי היטב.

116

01:13:40,960 <-- 01:13:22,040

את זה אני מסביר כך: יש שער להבקעת
הקריקט לשתי הקבוצות, מרוחקים זה מזה.

117

01:13:51,000 <-- 01:13:41,040

אם אני מבקיע אז ניצחתי, אחרת הם ניצחו.

118

01:13:52,880 <-- 01:13:51,080

מה אתה עושה עם הכדור?

119

01:14:07,000 <-- 01:13:52,960

חובטים בו עד השער כמו משחק כדורגל.
-ברגל? -במקל, משחקים עם המקל.

120

01:14:11,200 <-- 01:14:07,080

מהם חוקי המשחק?
-זה משחק. משחק ילדות.

121

01:14:22,840 <-- 01:14:11,280

לא, האם אתה יכול להרים ביד ולזרוק?
-כן, ניתן להניף ביד אחת ולחבוט במקל.

122

01:14:29,840 <-- 01:14:22,920

אפשר גם לזרוק לחבר הקבוצה,
כך בעצם הניצחון מושג.

123

01:14:38,840 <-- 01:14:29,920

אוקיי. -כן, לכן אני תמיד נזכר

במשחק "גנה" ובמקום הולדתי.

124

01:14:46,040 <-- 01:14:38,920
באיזו עונה שיחקתם את המשחק הזה?
-בעונת הקיץ, בחודשי הקיץ.

125

01:14:55,440 <-- 01:14:46,120
מתחילת חודש "מגבית" (חודש מרס),
בתקופת הקיץ. בחורף לא משחקים.

126

01:15:04,920 <-- 01:14:55,520
למה? -כי בחורף יש עבודות חקלאות, מרעה
של הבקר, עגלים, נקישת עשבים, אין זמן.

127

01:15:13,240 <-- 01:15:05,000
לכן בתקופה זו אין זמן.
רק בקיץ נהגנו לשחק.

128

01:15:21,880 <-- 01:15:13,320
גם נשים משחקות במשחק הזה?
-נשים לא שיחקו רק הבנים שיחקו.

129

01:15:28,920 <-- 01:15:21,960
נהגנו להתאסף כל הנערים של השכונה.
אם אני הקפטן של קבוצתי,

130

01:15:37,120 <-- 01:15:29,000
כנ"ל גם לקבוצה הנגדית יש קפטן משלה.
ראשי הקבוצה מסתכלים מהצד

131

01:15:40,920 <-- 01:15:37,200
שהכל מתנהל כרגיל כדי לנצח זו את זו,
כמו כאן בארץ.

132

01:15:47,440 <-- 01:15:41,000
אם הקבוצה שלי מובילה אני מכריז שניצחתי,
אם קבוצתו מובילה הוא מכריז על ניצחונו.

133

01:15:48,840 <-- 01:15:47,520

כך שיחקנו.

134

01:15:57,600 <-- 01:15:48,920

באו אוהדים לראות את המשחק או שרק אתם,
עשרה שחקנים, התאספתם ושיחקתם לבדכם?

135

01:16:11,120 <-- 01:15:57,680

כפי שציינתי היה עץ "במבה" (באובב) גדול,
הרבה אנשים התאספו שם לשחק ולראות.

136

01:16:16,760 <-- 01:16:11,200

אנשים יצאו וראו אותנו, בכל מקרה
אנחנו, הנערים, התחלנו לשחק ראשונים.

137

01:16:22,560 <-- 01:16:16,840

אנחנו הנערים היינו מתאספים לשחק.
אני נורא אהבתי את המשחק.

138

01:16:34,560 <-- 01:16:22,640

בתקופת החורף כבר התחלנו לעבוד בחקלאות,
בערך בחודש "מאיזיה" (אפריל),

139

01:16:42,200 <-- 01:16:34,640

חודש "גנבות" (מאי), "סנה" (יוני),
"המלה" (יולי), "נהסה" (אוגוסט) וכו'.

140

01:16:48,120 <-- 01:16:42,280

משום שאלה חודשי עבודה
לכן לא שיחקנו במשחק "גנה".

141

01:16:58,520 <-- 01:16:48,200

אוקיי, האם היו פרסים למנצחים
במשחק "גנה"? -אין. לא היה אצלנו פרס.

142

01:17:02,640 <-- 01:16:58,600
אם ניצחתי הלכתי עם חיוך (תחושת ניצחון),
נפרדים אחרי המשחק וזהו.

143

01:17:12,800 <-- 01:17:02,720
אם הקבוצה שלי ניצחה הלכנו עם חיוך של
תחושת ניצחון, אבל פרס לא היה.

144

01:17:14,480 <-- 01:17:12,880
א.ק.י.כ.ן.

145

01:17:25,080 <-- 01:17:18,000
האם יש איזה שהוא סיפור
שאירע במהלך המשחק?

146

01:17:29,400 <-- 01:17:25,160
מה שאני זוכר, שבחגים...

147

01:17:32,800 <-- 01:17:29,480
אנחנו עדיין מדברים על משחק "גנה"...

148

01:17:35,280 <-- 01:17:32,880
בקשר ל"גנה"...
-משהו ייחודי שאתה זוכר, האם יש כזה?

149

01:17:39,760 <-- 01:17:35,360
כ.ן.
-כששיחקתם קרה משהו חריג?

150

01:17:47,160 <-- 01:17:39,840
אני לא הפסדתי בשום משחק,
יש לי דוד שאני מאוד אוהב,

151

01:17:48,400 <-- 01:17:47,240
עדיין הוא גר שם.

152

01:17:54,960 <-- 01:17:48,480
אתו תמיד ניצחתי, אף פעם לא הפסדתי.
את זה אני זוכר היטב יותר מכל.

153

01:18:05,400 <-- 01:17:55,040
קוראים לו בוליס, כשאני איתו אנחנו תמיד
ניצחנו, אין מצב שמישהו ניצח אותנו.

154

01:18:12,920 <-- 01:18:05,480
כשאני איתו לא חזרתי בלי ניצחון,
בזה אני נזכר לרוב.

155

01:18:18,720 <-- 01:18:13,000
כלומר, לא חזרנו בלי לניצח
ואחרי כל ניצחון ממש שמחנו.

156

01:18:26,680 <-- 01:18:18,800
כמה זמן נמשך המשחק?
-התחלנו את המשחק לקראת הערב,

157

01:18:37,640 <-- 01:18:26,760
נניח לפי השעה של הארץ בסביבות השעה
3 אחרי צהריים, הזמנים לא אותו דבר.

158

01:18:43,440 <-- 01:18:37,720
היו פעמים ששיחקנו שעתיים או שלוש שעות.

159

01:18:51,640 <-- 01:18:43,520
גם אלה שנגדנו לא ויתרו לנו סתם כך,
נאבקו בנו חזק, היה מאוד...

160

01:18:55,600 <-- 01:18:51,720
האם רבתם בגלל זה?
-כן, רבנו.

161

01:19:03,240 <-- 01:18:55,680
מה אתה זוכר על הריב?

-אחד מקרובי משפחה שלי, דוד, משפחה שלי,

162

01:19:15,240 <-- 01:19:03,320
אחד מהחבר'ה גרם לנו לריב באמצע המשחק,
סכסך בינינו, הוא אמר "איך יתכן שהוא קילל

163

01:19:20,080 <-- 01:19:15,320
"אותך כך וכך?!"
עניתי לו "מה?! אתה בטוח?"

164

01:19:24,640 <-- 01:19:20,160
הוא דרבן את החבר השני "כן, תגיד לו
שאמרת עליו כך!"

165

01:19:28,440 <-- 01:19:24,720
ואז הוא (זה שלכאורה קילל)
אמר "כן קיללתי אותך!"

166

01:19:31,440 <-- 01:19:28,520
אמרתי לו "מה יש לך? אתה בטוח?!"
-מה הכוונה "אמרתי עליך"?

167

01:19:35,000 <-- 01:19:31,520
קיללתי אותך.
שאלתי אותו "קיללת אותי?!", ענה "כן!"

168

01:19:37,480 <-- 01:19:35,080
"קיללת?!", "כן!"
אז אמרתי לו, "אם באמת קיללת אותי..."

169

01:19:49,080 <-- 01:19:37,560
עמדנו במקום תלול, הבחור היה קצת נמוך,
ואז התנפלתי עליו עם הידיים מעליו.

170

01:19:52,440 <-- 01:19:49,160
אני זוכר איך הרבצתי לו בראש,
אני זוכר היטב.

171

01:19:59,760 <-- 01:19:52,520

הרבצת לו בראש?

כן הרבצתי לו בראש במקל, עם מה שהיה לי.

172

01:20:09,000 <-- 01:19:59,840

הרבצתי לו בחוזקה, זה היה טיפשי מצדי,

אז לא כ"כ הבנתי את חומרת העניין.

173

01:20:20,000 <-- 01:20:09,080

היתה גם האבקות. אני זוכר.

-מה זה "בוטי"? -האבקות, כמו ג'ודו.

174

01:20:24,320 <-- 01:20:20,080

משחקי כוחות בין שני ניצים.

-תסביר לי על זה בבקשה.

175

01:20:36,320 <-- 01:20:24,400

ההאבקות הייתה בין שני חזקים,

מי שהיה חלש לא יכול "לשחק".

176

01:20:43,320 <-- 01:20:36,400

מי שחזק מפיל את החלש על הקרקע.

הניצחון הוא למי שמפיל.

177

01:20:47,520 <-- 01:20:43,400

לכן....-זה היה משחק?

כן, זה גם היה סוג של משחק.

178

01:20:49,280 <-- 01:20:47,600

איך התחלתם? תסביר לי.

179

01:20:59,920 <-- 01:20:49,360

טוב, יש אחד ששופט (מנהל המשחק),

אחד בצד הזה והשני בצד השני,

180

01:21:05,360 <-- 01:21:00,000
זה כמו משחק "גנה",
והשופט נותן הוראה, "היכון, הכן, צא!"

181

01:21:13,600 <-- 01:21:05,440
כל יריב רוצה להפיל ראשון, תופסים זה
את זה בחוזקה ומתחילים להיאבק בכל הכוח,

182

01:21:19,600 <-- 01:21:13,680
עד שאחד היריבים מפיל את היריב על
הקרקע, כך בעצם מושג הניצחון .

183

01:21:23,000 <-- 01:21:19,680
מי שמפיל מנצח, מי שהופל מפסיד.
אחרי הניצחון אני הולך הביתה.

184

01:21:29,200 <-- 01:21:23,080
זה התחיל בעקבות ריב או...?
-לא זה סוג של משחק שנקרא האבקות.

185

01:21:34,240 <-- 01:21:29,280
גם את זה אני זוכר היטב, זוכר היטב.

186

01:21:39,600 <-- 01:21:34,320
זה רק לבנים או גם לבנות?
-רק בנים, בנות לא שיחקו בהאבקות.

187

01:21:54,600 <-- 01:21:39,680
הבנות הן ילדות בית, האמת היא שבמנהגנו
לא נהוג שבנות יצאו לשחק במשחקי האבקות,

188

01:21:59,600 <-- 01:21:54,680
או לצאת ללמוד בכלל.
השינויים חלו רק בשלטון החדש של המהפכה.

189

01:22:10,160 <-- 01:21:59,680
רק עכשיו החלו ללמוד קרוא וכתוב,

להתחיל לכתוב את השם הפרטי וכו'.

190

01:22:12,280 <-- 01:22:10,240
לפניכן לא היה מושג כזה לימודים.

191

01:22:19,000 <-- 01:22:12,360
מה שיחקת לרוב "גנה" או האבקות?
-שיחקנו הכל, גם וגם.

192

01:22:26,720 <-- 01:22:19,080
התכוונתי אליך?
-גם אני שיחקתי, אם זה "גנה" או האבקות,

193

01:22:35,880 <-- 01:22:26,800
אחרי משחק "גנה" הייתה מתחילה האבקות.
כמו שהסברתי, זו הייתה האבקות אמיתית.

194

01:22:44,600 <-- 01:22:35,960
התחלנו להתפרע זה נגד זה,
אם אני חלש אז נפלתי, אחרת הפלתי אותו.

195

01:22:46,840 <-- 01:22:44,680
אחרי שניצחתי הלכתי הביתה.

196

01:22:52,200 <-- 01:22:46,920
אני עדיין זוכר איך שגדלנו,
את הילדות שלנו...

197

01:23:01,600 <-- 01:22:52,280
אם זה בחקלאות או בשאר הדברים.
המשפחות לא רבו ביניהן, חיינו בשלום.

198

01:23:09,000 <-- 01:23:01,680
היה מקרה אחד שרבנו בינינו גם זה
היה סתם, בעקבות שמועות לא מאומתות.

199

01:23:14,960 <-- 01:23:09,080
מה הכוונה? בגלל מה רבתם?
-מישהו סיפר שפלוני קילל אותך כך וכך,

200

01:23:16,960 <-- 01:23:15,040
מהומה על מאומה.

201

01:23:22,640 <-- 01:23:17,040
אתה בא ושואל אותו "קיללת אותי?!",
אז המסכסך הכריח אותו לענות שכן קילל.

202

01:23:26,640 <-- 01:23:22,720
וכך בעצם התפתח הריב.
אין משהו שבני אדם לא מסוגלים לעשות!

203

01:23:29,800 <-- 01:23:26,720
בגלל אי הבנה כזאת הרבצתי למישהו.

204

01:23:34,680 <-- 01:23:29,880
באותו רגע שראיתי דם תפסתי
את הרגליים וברחתי מהמקום.

205

01:23:45,280 <-- 01:23:34,760
ברחתי לעבר מורדות ההר, עד היום אני
זוכר איך דלק אחרי, זרק עלי אבן והחטיא.

206

01:23:54,680 <-- 01:23:45,360
האבן הייתה בגודל כזה... לו זה היה פוגע
בי בראש הייתי נופל במקום, מזל שהחטיא.

207

01:24:00,960 <-- 01:23:54,760
מה קרה אחר כך?
-לא נפגעתי, הלכתי לביתי.

208

01:24:14,120 <-- 01:24:01,040
כשהגיעה שמועה שאני זה שהרבצתי לו,
אימא שלו קמה ואיימה להרביץ לי.

209

01:24:28,000 <-- 01:24:14,200
לך? -כן, לי. הצד שלי גם איימו,
"נראה אותך נוגעת בו!"

210

01:24:41,120 <-- 01:24:28,080
כל זה היה בתוך המשפחה כי גם היא
משפחה שלנו. אח"כ ייושרו הדורים.

211

01:24:46,280 <-- 01:24:41,200
לא נענשת על כך?
-אני? באותם הרגעים ברחתי להר,

212

01:24:52,040 <-- 01:24:46,360
כאילו הלכתי לקושש עצים למדורה.
אני זוכר את זה היטב. התחבאתי כל היום.

213

01:24:55,360 <-- 01:24:52,120
פשוט התחבאתי לי כל היום.
-טוב.

214

01:25:01,360 <-- 01:24:55,440
אחד מהאנשים אמר "מה קרה לו היום, הוא
נעדר שלא כהרגלו?"

215

01:25:06,640 <-- 01:25:01,440
יצאתי מוקדם בבוקר וחזרתי לבית מאוחר
בזמן שכולם הלכו לישון.

216

01:25:12,840 <-- 01:25:06,720
עם כניסתי לבית שאלו אותי "מה עשית?",
הרי ראיתי את האנשים רבים ביניהם מרחוק

217

01:25:18,240 <-- 01:25:12,920
ראיתי את אימא שלו כולה משתוללת
ומאיימת שהיא תכה אותי.

218

01:25:20,480 <-- 01:25:18,320

דודה שלי מאיימת חזרה "נראה אותך
נוגעת בו".

219

01:25:30,600 <-- 01:25:20,560

דודה שלי היא אישה מאוד אמיצה
שמסוגלת ליותר מזה.

220

01:25:34,480 <-- 01:25:30,680

דודתי התייצבה מולה ואימה "בואי נראה
אותך מוציאה אותו מהבית ומרביצה לו"

221

01:25:43,240 <-- 01:25:34,560

אני ראיתי הכל מפסגת ההר, התחבאתי תחת
עץ פרי הדר ענק שנראה כמו בית,

222

01:25:51,600 <-- 01:25:43,320

כדי שאף אחד לא ימצא אותי,
כדי לא לקבל עונש על מה שעשיתי.

223

01:25:59,000 <-- 01:25:51,680

אחרי שהות ארוכה שם חזרתי לבית,
אחרי שהעניין נרגע ודעך.

224

01:26:09,000 <-- 01:25:59,080

כל הזמן הייתי בכוננות שיא שמא ינקום בי
על מה שעשיתי לו, ציפיתי לו.

225

01:26:18,000 <-- 01:26:09,080

אחרי תקופה בא מישהו וגישר בינינו
עשינו סולחה ולחצנו ידיים.

226

01:26:23,920 <-- 01:26:18,080

אמרו לנו "אין טעם להזכיר את העבר,
מה שעבר עבר, ושלא יקרה שוב."

227

01:26:31,000 <-- 01:26:24,000
כך פייסו בינינו המשפחות שלנו.
מאז ועד היום לא רבתי ולא הסתכסכתי

228

01:26:33,000 <-- 01:26:31,080
עם אף אחד גם לא עם ההורים או המשפחה.

229

01:26:39,000 <-- 01:26:33,080
רגע מי פייס ביניכם?
ספר לנו, איך מפייסים בין ילדים?

230

01:26:49,000 <-- 01:26:39,080
ספר לנו איך הטקס מתנהל?
-לגבי פיוס בין ילדים כמו כאן בארץ,

231

01:26:51,600 <-- 01:26:49,080
כמנהגנו, אם זה ריב בין מבוגרים
או ילדים, קודם כל מבררים

232

01:26:55,240 <-- 01:26:51,680
"למה רבתם? מה קרה?"
-רק מה שקרה אצלך, ספר לי על זה.

233

01:27:00,480 <-- 01:26:55,320
אני רוצה לשמוע את הסיפור הפרטי שלך,
איך פייסו ביניכם?

234

01:27:07,120 <-- 01:27:00,560
אצלנו...-בנוסף, אמרת שהתחבאת ממנו.
איך הסתתרת ממנו?

235

01:27:11,920 <-- 01:27:07,200
כמה זמן עבר? -הרבה.
-עד הפיוס ביניכם?

236

01:27:19,920 <-- 01:27:12,000
לפחות שבוע ימים נזהרתי ממש.

שמא יבוא לילה אחד וירביץ לי,

237

01:27:33,480 <-- 01:27:20,000
כל הזמן "שמרתי על התחת שלי",
שמא יפתח לי את הראש כמו שעשיתי לו.

238

01:27:37,440 <-- 01:27:33,560
כך תמיד הייתי בשיא הדריכות והזהירות.

239

01:27:43,120 <-- 01:27:37,520
אח"כ כבר ביקשנו סליחה זה מזה.
אצלנו נהוג לא להזכיר מעשי העבר,

240

01:27:46,000 <-- 01:27:43,200
נוהגים להגיד "עזבו את העבר,
תתפייסו בינכם"

241

01:27:48,480 <-- 01:27:46,080
מי גישר בינכם?
-החברים שלי.

242

01:28:01,760 <-- 01:27:48,560
אם יש מבוגרים אז גם המבוגרים התערבו:
"מה הבעיה שלך? יאללה סלחו זה לזה!"

243

01:28:05,320 <-- 01:28:01,840
לרוב המבוגרים הם אלה
שפייסו בין הניצים.

244

01:28:09,720 <-- 01:28:05,400
נניח אם ילדים רבו ביניהם, המבוגרים אמרו
"אתם יודעים שהמבוגרים חיים בשלום,

245

01:28:15,040 <-- 01:28:09,800
"אז מה יועיל לכם ריב בין ילדים?
מספיק לריב! אז תתפייסו ביניכם מיד"

246

01:28:17,000 <-- 01:28:15,120
לרוב המבוגרים הם אלה שפייסו בין כולם.

247

01:28:23,080 <-- 01:28:17,080
מי פייס אותך?
-הזמן עשה את שלו, בעצמנו התפייסנו.

248

01:28:31,880 <-- 01:28:23,160
אחד מהקרובים שלי שאל אותי
"בגלל הדבר זה תישארו יריבים כל הזמן?!"

249

01:28:33,400 <-- 01:28:31,960
"כן"

250

01:28:37,480 <-- 01:28:33,480
אמר לי "טוב, עכשיו אנחנו
מגשרים ביניכם"

251

01:28:47,480 <-- 01:28:37,560
אני לא ממש האמנתי לזה כשהוא אמר לי
שהוא עומד לפייס בינינו.

252

01:28:49,400 <-- 01:28:47,560
זה קרה בחתונה, החבר ההוא ציווה עלי
"תלחץ לו ידיים!"

253

01:28:55,040 <-- 01:28:49,480
לפני כן הוא הכין את הקרקע.
דיבר איתו ואיתי, כל אחד לחוד.

254

01:29:05,360 <-- 01:28:56,040
מעט הפיח בי תקווה כלשהי.

255

01:29:12,000 <-- 01:29:05,440
אח"כ נכנסנו לרקוד יחד, אבל עדיין חשדתי
בו שכנראה ינחית עלי איזו מכה ויברח.

256

01:29:16,360 <-- 01:29:12,080
כל הזמן הזה אני רק טרוד במחשבות.

257

01:29:20,960 <-- 01:29:16,440
איך שהוא זה נגמר ומאותו רגע החברות
בינינו חזרה לתלם עד עצם היום הזה.

258

01:29:24,360 <-- 01:29:21,040
באיזה גיל התחלת כבר לצאת לבד מהבית?

259

01:29:37,880 <-- 01:29:24,440
אנחנו...אני יצאתי איתם יחד משום שהבקר
שלנו היה ביחד. אבל אחר כך כבר...

260

01:29:44,680 <-- 01:29:37,960
כשאתה אומר "איתם" יחד עם מי הכוונה?
-עם הקרובים שלי. המשפחה והדודים,

261

01:29:51,680 <-- 01:29:44,760
הבקר שלהם ושלנו הלך לאותו מרעה,
היינו שניים או שלושה רועים ביחד.

262

01:29:55,680 <-- 01:29:51,760
כלומר רק בנאדם אחד.

263

01:29:59,240 <-- 01:29:55,760
גם כך הבקר לא יכול ללכת לאיבוד
משום שזה היה שטח שהרים סביב לו.

264

01:30:10,400 <-- 01:29:59,320
התלוויתי לדוד שלי, אותו דוד שהזכרתי
קודם, בוליס, אח של אבא שלי.

265

01:30:27,400 <-- 01:30:10,480
כל פעם שהלכתי אתו שילחנו את הבקר

לכיוון מעלה ההר, אח"כ לקח אותי ליבול

266

01:30:29,040 <-- 01:30:27,480

כדי לעבוד בשדה ב"ארמו", אני זוכר עד היום
איך הוא לימד אותי את העבודה.

267

01:30:31,480 <-- 01:30:29,120

זוכר היטב... מאוד.

268

01:30:39,480 <-- 01:30:31,560

"ארמו"...? - ארמו זה ניכוש עשבים
שוטים מתוך שדה תבואה.

269

01:30:49,840 <-- 01:30:39,560

הוא תיחם שטח והורה לי "תסיים לעבוד
את זה עד שאחזור הנה".

270

01:30:57,840 <-- 01:30:49,920

עד שהוא חזר סיימתי לעבוד את מה שהוא
תיחם לי, ואח"כ שוב נתן לי עוד מטלה.

271

01:30:59,240 <-- 01:30:57,920

בזכות זה התחלתי לעבוד.

272

01:31:09,520 <-- 01:30:59,320

אני זוכר את זה היטב, אבל ממש.
למרות שאבי חי הוא לא לימד אותי לעבוד.

273

01:31:18,480 <-- 01:31:09,600

אבל דוד שלי, במקביל לרעיית הבקר
לימד אותי את עבודת השדה.

274

01:31:26,480 <-- 01:31:18,560

כך ניכשנו עשבים שוטים בחקלאות,
במקביל לרעיית הצאן.

275

01:31:33,000 <-- 01:31:26,560
סבא שלי התגאה בנו "אתם באמת מסוגלים
לעבוד כך, אתם מבוזבזים סתם".

276

01:31:41,520 <-- 01:31:33,080
הבקר והצאן לא יכול לברוח למקום אחר,
אלא נשאר באזור ההר, אח"כ חזר אלינו.

277

01:31:48,640 <-- 01:31:41,600
לכן התאפשר לנו לעבוד במקביל,
וכך בעצם למדנו לעבוד.

278

01:31:51,680 <-- 01:31:48,720
איך הוא לימד אותך?

279

01:32:00,160 <-- 01:31:51,760
למשל אם לא מנכשים את העשבים השוטים
אז היבול לא יכול לצמוח, כי היבול נבלם.

280

01:32:09,040 <-- 01:32:00,240
הוצאנו עם הידיים את העשבים השוטים
וזרקנו מחוץ לשדה היבול.

281

01:32:16,040 <-- 01:32:09,120
היבול נשען על העשבים השוטים
כאילו שזו כרית.

282

01:32:22,160 <-- 01:32:16,120
אבל אחרי שהוצאנו את העשבים משם
היבול יותר חופשי וגדל כמו שצריך.

283

01:32:29,160 <-- 01:32:22,240
תסביר לי על ניכוש עשבים?
איפה זרקתם את העשבים?

284

01:32:36,680 <-- 01:32:29,240
זרקנו את שם, לא היה לאן לקחת את זה.

ניכשנו רק את העשבים והשארנו את היבול.

285

01:32:41,480 <-- 01:32:36,760
לא עקרנו את היבול מהאדמה,
אבל את העשבים זרקנו.

286

01:32:58,080 <-- 01:32:41,560
העשבים שימשו כסוג של חומר הדברה,
שבוע אחרי זה צומח ומלבלב, ממש יפה.

287

01:33:11,080 <-- 01:32:58,160
אחרי שדוד שלי תיחם ונתן לי מה לעבוד
הוא הלך בצד השני ונפגשנו באמצע,

288

01:33:15,560 <-- 01:33:11,160
ביחד כולנו הספקנו לעשות המון.
זה עדיין זכור לי.

289

01:33:19,720 <-- 01:33:15,640
כך דוד שלי גידל אותי
גידל אותנו ממש טוב.

290

01:33:27,040 <-- 01:33:19,800
עם הזמן אחרי נקישת העשבים והמרעה
הגענו כבר לגיל של חרישת השדה.

291

01:33:36,800 <-- 01:33:27,120
בן כמה היית כשניכשת עשבים שוטים?
-לפחות בן 9. מספיק לנכש עשבים,

292

01:33:44,000 <-- 01:33:36,880
עוד בגיל 7 או 8 שלחו אותנו
לרעות את הבקר.

293

01:33:50,000 <-- 01:33:44,080
נהגו להגיד " תן לו להתמודד
לבד עם היבול".

294

01:33:53,480 <-- 01:33:50,080
אפילו בקיץ אמרו "קחו וזרקו אותו שם"

295

01:34:01,680 <-- 01:33:53,560
מי? -כלומר, בקיץ היינו צריכים לעדור
עם מעדר בשדה.

296

01:34:03,400 <-- 01:34:01,760
את המשימה הזאת הטילו על ילדים
"קחו ותטילו עליו את המשימה",

297

01:34:09,000 <-- 01:34:03,480
"האדמה שהילד מתפרפר בה תצמיח יבול"

298

01:34:12,080 <-- 01:34:09,080
כך זה היה שם.

299

01:34:17,720 <-- 01:34:12,160
בשביל מה לעדור?
-נניח שדה תירס, שטח תלול ולא נוח,

300

01:34:22,800 <-- 01:34:17,800
או קרקע לא מישורית שאין גישה אליה
באמצעות חרישה עם שוורים.

301

01:34:26,880 <-- 01:34:22,880
את האדמה הזו עיבדנו באמצעות מעדר בלבד,
כלומר עבודה מסורתית.

302

01:34:33,920 <-- 01:34:26,960
עניין של לקיחת בקר ככופר,
מה אתה הכי זוכר לרוב?

303

01:34:48,480 <-- 01:34:34,000
לקיחת בקר ככופר נהוגה כמעטין ערבות,

בעקבות השחתת היבול של מישהו ע"י הבקר.

304

01:34:52,440 <-- 01:34:48,560

ניתן לשחרר את הבקר בעזרת מישהו שיהיה ערב לכך.

305

01:34:56,120 <-- 01:34:52,520

אבל אם הנזק כבד מנשוא, אז בעל היבול מקבל פיצוי,

306

01:35:05,960 <-- 01:34:56,200

איך אומרים כאן...? זה כמו... -פיצוי. -כן, כלומר פיצוי.

307

01:35:11,600 <-- 01:35:06,040

מקבל פיצוי על הנזק שנגרם, אחרת מספיק ערבות של מישהו

308

01:35:19,640 <-- 01:35:11,680

אנשים אומרים לניזוק "עזוב אותך, וותר לו, מה לך לקחת ממנו פיצוי".

309

01:35:23,080 <-- 01:35:19,720

הם מתרצים באמצעות תיווך של מישהו, אם לקח לו משהו הוא מחזיר לו וזהו.

310

01:35:27,480 <-- 01:35:23,160

לכן, המקום שגרנו בו היה מקום טוב ונוח.

311

01:35:31,920 <-- 01:35:27,560

האם נתקלת במקרה שכזה? -אני...- מה שאתה זוכר בהקשר לבקר.

312

01:35:45,640 <-- 01:35:32,000

אני זוכר שאיזה שור חדר לשדה שלנו, מיד לקחתי את השור לבעליו והתלוננתי

313

01:35:53,880 <-- 01:35:45,720
בפניה "למה אתם לא שומרים על הבקר שלכם?
הוא תמיד אוכל מהיבול שלנו"

314

01:36:00,480 <-- 01:35:53,960
האישה ההיא מיד אמרה "בוא בני, הכנס לבית"
ונתנה לי לאכול אנג'רה עם גבינה (אגוואט).

315

01:36:02,000 <-- 01:36:00,560
אני לא שוכח את זה עד היום.

316

01:36:06,160 <-- 01:36:02,080
לא אשכח את זה לעולם, ממש.

317

01:36:13,400 <-- 01:36:06,240
אחרי זה במקום להתלונן
הודיתי לה על כך וחזרתי.

318

01:36:21,240 <-- 01:36:13,480
האמת שהשור לא אכל מי יודע
מה מהיבול, אכל מעט מאוד.

319

01:36:29,000 <-- 01:36:21,320
אמרה לי "בוא כנס" מהתחלה גם כך לקחתי
את השור כדי להחזירו לבעליו ולא לריב.

320

01:36:32,440 <-- 01:36:29,080
אלא כדי שלפעם הבאה ישמרו עליו,
בכל מקרה לא אכל הרבה מהיבול.

321

01:36:35,480 <-- 01:36:32,520
אני תמיד נזכר בזה.

322

01:36:39,440 <-- 01:36:35,560
איך ידעת למי שייך הבקר?

323

01:36:50,440 <-- 01:36:39,520
ידעתי למי שייך משום שהשדה היה מול
השכונה, אנחנו ידענו איזה עדר שייך למי.

324

01:36:55,160 <-- 01:36:50,520
יכולת לזהות היטב?
-כן, זיהיתי. אני מכיר אותם.

325

01:37:03,400 <-- 01:36:55,240
יכולנו לזהות היטב למי שייך ומי הרועה,
לכן כשהייתה בעיה ידענו מה הכתובת.

326

01:37:08,800 <-- 01:37:03,480
או שלקחנו את העדר וביררנו למי שייך,
אז הבעלים ענה "זה שלי",

327

01:37:11,960 <-- 01:37:08,880
"נכנס אליכם בטעות וכו' "
וכך תירצו בפנינו.

328

01:37:14,160 <-- 01:37:12,040
כך נהגנו בארצנו.

329

01:37:26,080 <-- 01:37:14,240
כשהיית רועה צאן בגיל הזה, -כן?
-איך התעוררת? מוקדם? מי העיר אותך?

330

01:37:28,000 <-- 01:37:26,160
איך התארגנת בבוקר?

331

01:37:37,240 <-- 01:37:28,080
ספר לי מרגע ההשכמה עד שאתה חוזר
לישון בלילה, מה סדר היום שלך היה?

332

01:37:40,000 <-- 01:37:37,320
האם הבנת את כוונתי?

-כן.

333

01:37:44,000 <-- 01:37:40,080
כל אחד לפרטי פרטים, למשל בבוקר קמתי
כך וכך, אכלתי ארוחה.

334

01:37:49,120 <-- 01:37:44,080
מתי אכלתם? האם לקחתם אתכם אוכל או לא?
את כל זה תספר בבקשה לפרטי פרטים.

335

01:37:56,120 <-- 01:37:49,200
כן, בדיוק. כשיצאנו בבוקר
לקחנו עמנו ארוחת צהריים.

336

01:38:02,920 <-- 01:37:56,200
לקחנו עמנו ארוחת צהריים, כי המרעה זה
למשך יום שלם. אין חזרה לבית באמצע יום.

337

01:38:11,840 <-- 01:38:03,000
חזרנו עם העדר רק בערב,
נניח בערך בשעה שש או שבע בערב.

338

01:38:17,960 <-- 01:38:11,920
עם חזרתנו בערב, היינו צריכים עדיין
לארגן ולחלוב את הפרות וכו'.

339

01:38:29,040 <-- 01:38:18,040
אך ורק אחרי זה ניתן להיכנס לבית,
אסור להשאיר את הבקר בשטח.

340

01:38:37,640 <-- 01:38:29,120
רק אחרי שהכנסנו את הבקר לתוך המכלאה,
לפעמים גם קשרנו חלק מהבקר עם חבל.

341

01:38:47,000 <-- 01:38:37,720
אח"כ הפרדנו את העגלים מהפרות
וסגרנו אותם במכלאה נפרדת.

342

01:38:53,360 <-- 01:38:47,080

רק אחרי כל זה ניתן למצוא
זמן פנוי למשחקים או לשינה.

343

01:39:00,320 <-- 01:38:53,440

בשטח בזמן המרעה לא התאפשר לנו לישון
אלא הסתובבנו כל היום סביב הבקר.

344

01:39:13,000 <-- 01:39:00,400

מרעיית הבקר עברנו לחרישה,
כלומר עבודות חקלאות.

345

01:39:18,600 <-- 01:39:13,080

רגע לפני שאנו נכנסים לחקלאות,
אני מבקשת קצת יותר פרוט.

346

01:39:22,720 <-- 01:39:18,680

אני רוצה למשל שתסביר לי, -כן?
-מי העיר אותך בבוקר?

347

01:39:30,000 <-- 01:39:22,800

איך התנהלו הדברים בבית?
האם אכלתם ארוחת בוקר?

348

01:39:33,560 <-- 01:39:30,080

מה בדיוק עשית בבוקר עד היציאה מהבית?

349

01:39:40,120 <-- 01:39:33,640

תמיד אמרו לנו שאסור לצאת
בלי להכניס משהו לפה.

350

01:39:44,520 <-- 01:39:40,200

מה הכוונה?
-הכוונה, לא לצאת על בטן ריקה.

351

01:39:47,480 <-- 01:39:44,600
חובה לאכול בבוקר לפני היציאה מהבית,
כך ההורים שלנו נהגו להגיד לנו.

352

01:39:52,800 <-- 01:39:47,560
אני זוכר את זה היטב,
לא יצאנו מהבית בלי להכניס משהו לפה.

353

01:39:56,800 <-- 01:39:52,880
כמו שבארץ אנחנו לא יוצאים
בלי לשתות קפה, כך גם שם.

354

01:39:59,200 <-- 01:39:56,880
אצלנו היה "בונה" (קפה)...
-מה אכלתם?

355

01:40:06,320 <-- 01:39:59,280
-מה שהיה, כמו אנג'רה מטף
או אנג'רה מתירס, מה שאימא ואבא הכינו.

356

01:40:14,000 <-- 01:40:06,400
אבא לא נהג להכין, אלא אימא הכינה
או אם יש בת אחרת בבית, אז היא הכינה.

357

01:40:21,000 <-- 01:40:14,080
יש משפט שאומר "אישה במטבחה,
גבר בסלון"

358

01:40:28,000 <-- 01:40:21,080
לכן באתיופיה אימהותינו הכינו הכל.

359

01:40:34,440 <-- 01:40:28,080
מי העיר אותך בבוקר?
-אימהותינו. -ואותך אישית?

360

01:40:36,960 <-- 01:40:34,520
ההורים שלי העירו אותי.

-איך העירו אותך?

361

01:40:43,720 <-- 01:40:37,040
"תתעורר, מאוחר כבר, הבקר עדיין במכלאה!
קום להוציא אותם מהמכלאה"

362

01:40:53,440 <-- 01:40:43,800
טוב. -אם קמתי מוקדם אז טוב, אחרת רצתי
מיד לבקר מאוחר יותר הביאו לי את האוכל.

363

01:41:02,280 <-- 01:40:53,520
כלומר?
-כלומר, הביאו לי את ארוחת הבוקר שלי.

364

01:41:13,000 <-- 01:41:02,360
כדי שלא אעביר את שעות הבוקר בלי אוכל,
בנוסף לזה הביאו לי גם ארוחת הצהריים.

365

01:41:20,040 <-- 01:41:13,080
היו לך נעליים?
-לא היו לי נעליים, שם לא נעלנו נעליים.

366

01:41:28,680 <-- 01:41:20,120
הלכנו יחפים, לא קיבלנו מכה ממכשולים,
היה נוח מאוד.

367

01:41:39,000 <-- 01:41:28,760
רק בארץ התרגלנו לנעליים, רק בעיר.
בכפר לא היו לנו נעליים.

368

01:41:46,760 <-- 01:41:39,080
אפילו בעבודות חקלאות לא נעלנו נעליים,
לא בחרישה ולא בכל שלבי העבודה.

369

01:41:54,960 <-- 01:41:46,840
אבל כאן יש נעליים לכל סוגי העבודות,
לעבודה עם ברזל וכו'.

370

01:42:02,760 <-- 01:41:55,040
לא היו שם נעליים נגד מכשולים או אבנים,
לא היה משהו להגנה.

371

01:42:07,240 <-- 01:42:02,840
אני שוב חוזרת לשאול אותך על שעות הבוקר,
אז תסלח לי.

372

01:42:18,640 <-- 01:42:07,320
כשקמת בבוקר, איך נראתה הסביבה?
אמרת שהובלת את הבקר.

373

01:42:21,920 <-- 01:42:18,720
איפה היה הבקר?
לאן לקחת את הבקר?

374

01:42:22,880 <-- 01:42:22,000
הבנת?
כן

375

01:42:27,720 <-- 01:42:22,960
תסביר לי כאילו אני לא יודעת כלום!
האם הבקר היה בחוץ או בפנים?

376

01:42:35,480 <-- 01:42:27,800
עם מי שוחחת איך שקמת?
מה היה בבוקר?

377

01:42:45,320 <-- 01:42:35,560
המכלאה של הבקר קצת מרוחקת, ליד היבול.

378

01:43:03,000 <-- 01:42:45,400
המכלאה של העגלים בנפרד מהמכלאה
של הפרות. הם לא היו באותה מכלאה.

379

01:43:20,000 <-- 01:43:03,080
אצלנו, חלבנו את הפרות פעמיים ביום,
בבוקר ובערב.

380

01:43:24,400 <-- 01:43:20,080
אחרי שהשכמתי בבוקר מסרתי להם...
-מה הכוונה "מסרתי"?

381

01:43:33,400 <-- 01:43:24,480
כלומר, חלבנו בידיים שלנו
לא באמצעות מכשיר, אלא חלבנו בידיים.

382

01:43:50,000 <-- 01:43:33,480
אח"כ הפרדנו את העגלים מהפרות
ושילחנו אותם.

383

01:43:56,120 <-- 01:43:50,080
העגלים והפרות נשארו באותה מכלאה?
-לא, לא ביחד.

384

01:44:02,080 <-- 01:43:56,200
אם העגלים ילונו יחד עם הפרות בלילה,
אז לא יהיה חלב בבוקר.

385

01:44:07,040 <-- 01:44:02,160
לכן חייבים להפריד ביניהם.
כל אחד לחוד.

386

01:44:21,800 <-- 01:44:07,120
בבוקר אחרי החליבה גם העגלים יונקים,
ורק אחרי זה מפרידים ביניהם שוב.

387

01:44:26,480 <-- 01:44:21,880
העגלים נשארים בשכונה. את הבקר, אנחנו
הרועים, לקחנו עמנו למרעה.

388

01:44:35,480 <-- 01:44:26,560

העגל יונק רק פעם אחת?
-בבוקר פעם אחת ושוב פעם בערב.

389

01:44:38,960 <-- 01:44:35,560
אז ממה הוא ניזון העגל?

390

01:44:47,440 <-- 01:44:39,040
אם זה עגל רך אז האימהות בבית הניקו
אותו מים במהלך היום.

391

01:44:58,000 <-- 01:44:47,520
בערב העגל יונק מהפרה.

392

01:45:00,520 <-- 01:44:58,080
כן, יונק...

393

01:45:13,760 <-- 01:45:00,600
לכן, אם העגלים עדיין רכים
אז לא חולבים את הפרה יותר מידי.

394

01:45:17,160 <-- 01:45:13,840
אבל אם העגלים חזקים דיים,
אז אפשר לחלוב את הפרה.

395

01:45:24,000 <-- 01:45:17,240
בעיקר בתקופת החורף, בחודש "סנה" (יוני),
"המלה" (יולי) יש שפע של חלב לעגלים.

396

01:45:26,200 <-- 01:45:24,080
בתקופה הזו ניתן לחלוב בשפע.

397

01:45:30,880 <-- 01:45:26,280
חיינו חיים שכאלה.

398

01:45:35,880 <-- 01:45:30,960
אלו סוגי בעלי חיים היו לכם בבית?

399

01:45:43,720 <-- 01:45:35,960
היו לנו עיזים, חמור, בקר.

400

01:45:45,560 <-- 01:45:43,800
כמה עיזים וכמה חמורים היו לכם?

401

01:45:59,000 <-- 01:45:45,640
היתה לנו מכלאה שלמה של עיזים.
אפילו תרנגולות היו לי.

402

01:46:00,800 <-- 01:45:59,080
אני בעצמי בניתי את הלול.

403

01:46:07,720 <-- 01:46:00,880
כמה בערך?
-תרגולות? המון, לא ניתן למנות.

404

01:46:13,280 <-- 01:46:07,800
גם אם נתנו תרנגולת "מתה"
יכולתי להחיות אותה. כך גם עם עיזים.

405

01:46:18,440 <-- 01:46:13,360
הייתה עיזה שתמיד המליטה תאומים.
אני זוכר אותה היטב.

406

01:46:30,520 <-- 01:46:18,520
עד שהיא שמתה, המליטה רק תאומים.
לא הסכמתי למכור אותה בשום מחיר.

407

01:46:37,920 <-- 01:46:30,600
היא ניתנה לך במתנה?
-כן נתנו לי ההורים,

408

01:46:44,800 <-- 01:46:38,000
זו הייתה עיזה שחורה, תמיד המליטה

גדיים מנקודים, למרות שהיא שחורה.

409

01:46:54,000 <-- 01:46:44,880

תמיד מנקודים, שחור ולבן,
ותמיד תאומים, אף פעם לא המליטה יחיד.

410

01:47:12,800 <-- 01:46:54,080

לקראת עלייתנו לארץ התלבטנו
אם לשחוט את התיש הענק שהיה לי,

411

01:47:19,160 <-- 01:47:12,880

אני תמיד דחיתי את הרעיון,
כי לא ידעתי לאיזו מדינה אנו הולכים.

412

01:47:24,160 <-- 01:47:19,240

בסופו של דבר השארנו אותו שם חי,
כי לא חשבתי שזה מציאותי.

413

01:47:36,400 <-- 01:47:24,240

כשגרתי בעיר גונדר, יצרתי קשר עם משפחתי
שעלתה לארץ לפני, אני עליתי לא מזמן.

414

01:47:43,520 <-- 01:47:36,480

אני בארץ 15 שנים,
לכן לא היה לי מושג על הארץ.

415

01:47:47,960 <-- 01:47:43,600

משום שלא האמנתי לזה כל כך,
עליתי לארץ בלי אשתי,

416

01:47:54,080 <-- 01:47:48,040

כי לא ידעתי לאלו בעיות הייתי
עלול להיקלע, לא היה מושג כלל.

417

01:47:59,640 <-- 01:47:54,160

רק אמרו לי "נעזור לך! העיקר שאתה תעלה
ומכאן תוכל להיאבק".

418

01:48:04,480 <-- 01:47:59,720
אז עליתי, הרמתי את הראש ראיתי שמים,
הסתכלתי למטה ראיתי אדמה, הכל חושך!

419

01:48:13,640 <-- 01:48:04,560
כל דבר צריך להביא מהחנות.
לפרק זמן מסוים מאוד התקשיתי.

420

01:48:19,000 <-- 01:48:13,720
אבל אין דבר שלא ניתן להתרגל אליו,
התרגלנו.

421

01:48:27,520 <-- 01:48:19,080
אני עדיין בסיפור על התיש.
משום שהתיש הפריע מאוד,

422

01:48:30,720 <-- 01:48:27,600
נתתי הוראה למכור אותו
כדי לקנות משהו לילדים.

423

01:48:37,160 <-- 01:48:30,800
מכרו אותו ב- 280 בר (כסף אתיופי),
280 בר זה לא מעט כסף.

424

01:48:46,160 <-- 01:48:37,240
אחד הדודים שלי אמר לה (לאשתי)
התיש נמכר בסכום כזה וכזה.

425

01:48:54,000 <-- 01:48:46,240
"באמת?", "כן"
בכסף הזה קנו בגדים לילדים שלי.

426

01:48:59,040 <-- 01:48:54,080
איך טיפלתם בבקר? האם הבקר חלה אי פעם?

427

01:49:08,560 <-- 01:48:59,120
כן, הייתה מחלה של הפרות, תמיד צריך
משנה זהירות.

428

01:49:19,480 <-- 01:49:08,640
אם לא המחלה הנפוצה של הפרות
אז כנראה בגלל התקררות או משהו.

429

01:49:22,800 <-- 01:49:19,560
אם זה בגלל התקררות,
אז רק מזריקים להם זריקה וזה עובר.

430

01:49:24,800 <-- 01:49:22,880
איפה מזריקים להם זריקה?

431

01:49:29,680 <-- 01:49:24,880
באגן שלו..
ומי הזריק לו?

432

01:49:42,680 <-- 01:49:29,760
הדודים שלי ידעו להשתמש בזה,
זו לא הייתה בעיה או שנעזרנו בשכנים.

433

01:49:50,800 <-- 01:49:42,760
אם כן, מאיפה הבאתם את המזרק?
-היה מזרק מוכן שמיועד לבקר.

434

01:49:55,200 <-- 01:49:50,880
מאיפה? -איפה שקנינו.
-איפה קניתם? -או...

435

01:50:02,320 <-- 01:49:55,280
על זה תסביר לי בבקשה.
-הבאנו מעיר גונדר את הכל, כולל המזרק

436

01:50:11,160 <-- 01:50:02,400
בכפר לא ניתן היה להשיג מזרק. היו אנשים

מומחים לזה, שאצלם ניתן להשיג את המזרק.

437

01:50:19,080 <-- 01:50:11,240
את אותו המזרק ניתן להרתיח במים חמים
ולעשות שימוש חוזר לכמה אנשים.

438

01:50:30,960 <-- 01:50:19,160
כנ"ל גם לגבי הפרות,
הזריקה היא באזור האגן כמו לבני אדם.

439

01:50:40,960 <-- 01:50:31,040
מי שחלה בדלקת, החלים רק בעזרת הזריקה.

440

01:50:46,960 <-- 01:50:41,040
אותה תרופה?
-אותה תרופה! היא נקראת "באודר".

441

01:50:55,960 <-- 01:50:47,040
לנו הייתה תרופה אחרת סוג של כדור,
תרופה מאוד חזקה.

442

01:51:05,040 <-- 01:50:56,040
בערך 500 גרם (כנראה 500 מיליגרם),
תרופה מאוד חזקה, שבזכותה החלמנו.

443

01:51:10,600 <-- 01:51:05,120
רגע, לפני שאנו מגיעים לבני אדם,
בוא נמצה את העניין לגבי הפרות.

444

01:51:17,520 <-- 01:51:10,680
איך טיפלתם בתרנגולות או בעיזים?

445

01:51:26,640 <-- 01:51:17,600
בפרות ובעיזים הטיפול היה זהה.
לגבי התרנגולות, אם זו לא מחלה אז...

446

01:51:32,640 <-- 01:51:26,720
עניין התרנגולות מעט שונה,
אם זו לא מחלה ספציפית.

447

01:51:36,640 <-- 01:51:32,720
באתיפיה מחלה של תרנגולות
הייתה נדירה מאוד.

448

01:51:40,920 <-- 01:51:36,720
לרוב המזל משחק לך לטובה.
לא הייתה בעיה כלשהי, הכל היה בסדר.

449

01:51:46,720 <-- 01:51:41,000
לא חלו אצלכם במשפחה?
כוונתי היא לבקר או לתרנגולות.

450

01:52:01,240 <-- 01:51:46,800
אחד השוורים שלנו חלה מאוד ונאנק מכאבים
כמו בן אדם. אנחנו לא ידענו את זה,

451

01:52:04,080 <-- 01:52:01,320
בסוף הסתבר שהשור חלה בשפעת.

452

01:52:08,440 <-- 01:52:04,160
מה בדיוק קרה לו?
-נאנק מכאבים. אילו הזרקנו לו מזרק

453

01:52:16,640 <-- 01:52:08,520
כנראה שהכאב היה עובר מיד.
בסופו של דבר השור מת.

454

01:52:21,040 <-- 01:52:16,720
כמה זמן חלה? אתה זוכר?
-זוכר, מחלתו נמשכה בערך שבוע ימים.

455

01:52:32,080 <-- 01:52:21,120
כשהשלנו ממנו את העור,

פתאום גילינו שהשלפוחית הייתה מנופחת.

456

01:52:42,160 <-- 01:52:32,160
כך השור שלנו מת, מאז לא מתו לנו בהמות.

457

01:52:52,040 <-- 01:52:42,240
כשחלה ומת. -כן.
מה עשיתם עברו כדי לרפאו?

458

01:52:56,600 <-- 01:52:52,160
כלום, רק ידענו שהוא סובל
אבל לא היינו מודעים למחלה.

459

01:53:04,880 <-- 01:52:56,680
לו גילינו על המחלה היינו מזריקים מיד
ויתכן שהוא היה מחלים.

460

01:53:18,920 <-- 01:53:04,960
אבל לא גילינו בזמן, אז הוא סבל מהמחלה,
זעק כמו בן אדם ומת.

461

01:53:28,080 <-- 01:53:19,000
יתכן שהזריקה הייתה מצילה את חייו,
כך מת לנו שור אחד.

462

01:53:31,800 <-- 01:53:28,160
ציינת שניסיתם להשיל את עורו.
-כן. -ומה ראיתם?

463

01:53:42,360 <-- 01:53:31,880
כשהשלנו את עורו גילינו שהשלפוחית
הייתה ממש מנופחת, סבל רבות.

464

01:53:57,360 <-- 01:53:42,440
יתכן שהזריקה ששמה "באודר"
יכלה להציל את חייו.

465

01:54:03,360 <-- 01:53:57,440

כך מת לנו, אני ממש זוכר את זה
מהאופן שהוא מת בייסורים נוראים.

466

01:54:09,600 <-- 01:54:03,440

היו לכם כלבים? נהוג להחזיק כלב?
-כן, לאבא שלי היה לו כלב,

467

01:54:18,480 <-- 01:54:09,680

קראנו לו מזגיאו (שער או דלת),
הכלב התנהג כמו בן אדם.

468

01:54:26,000 <-- 01:54:18,560

ביום ישן ובלילה לא היה מצב שמישהו
התקרב לאזור, כולל חיות טורפות.

469

01:54:33,000 <-- 01:54:26,080

היו חיות טרף כמו קיפודים וכו'.
לכן הכלב שמר על החצר.

470

01:54:41,920 <-- 01:54:33,080

אלו סוגי חיות הטרידו אתכם?
-קיפוד, בבונים, קופים וכל מיני חיות.

471

01:54:53,720 <-- 01:54:42,000

אבל הבבונים והקופים הטרידו אותנו
רק באור יום וגם לא תמיד.

472

01:55:07,720 <-- 01:54:53,800

אבל הקיפוד התנהג כמו צבוע, בא בלילות.
עם זאת הכלב של אבי היה מאוד חזק,

473

01:55:12,120 <-- 01:55:07,800

היה כלב ממש מיוחד וחזק.

474

01:55:17,120 <-- 01:55:12,200

נניח אם הקיפוד הצליח לחדור פנימה,
אין לו שום אפשרות להימלט החוצה.

475

01:55:20,840 <-- 01:55:17,200
ישר אומרים "בטוח הכלב חסם אותו"
צועקים לכולם לצאת החוצה.

476

01:55:24,840 <-- 01:55:20,920
את מה הוא חסם?
-את הקיפוד, כשצועקים לצאת.

477

01:55:33,200 <-- 01:55:24,920
ללא הבדל נשים וגברים כאחד
כולם יצאו לתקוף עם מקלות.

478

01:55:39,960 <-- 01:55:33,280
זה בחושך, תכננו "אם הקיפוד בא לכיוונך
חסל אותו במקל".

479

01:55:42,320 <-- 01:55:40,040
לפתע, לאיזה כיוון הקיפוד בא?
לכיוון דודה שלי!

480

01:55:48,000 <-- 01:55:42,400
דודה שלי נתנה לו מכה באף
והקיפוד קיפד את חייו על המקום.

481

01:55:51,080 <-- 01:55:48,080
ראינו אותו מפרפר במקום.

482

01:56:01,000 <-- 01:55:51,160
לכן גם הכלבים הצטרפו. כך בעצם
הכלב סייע לנו, הוא היה ממש חזק.

483

01:56:10,000 <-- 01:56:01,080
איזה נזק הקיפוד יכול להסב?
-יש דלעת, נכון? אכל דלעת, אכל את התירס

484

01:56:17,880 <-- 01:56:10,080
מה שאתם קוראים לו תירס,
אז את הדלעת והתירס אכל לנו.

485

01:56:25,120 <-- 01:56:17,960
אני זוכר היטב איך שדודה שלי
הרגה אותו על המקום.

486

01:56:32,520 <-- 01:56:25,200
מבלי לזוז מן המקום, היא חבטה בו
ופגעה בו. אני ממש זוכר.

487

01:56:37,520 <-- 01:56:32,600
מוזר שהוא לא ברח לכיווננו ולא לכיוון של
אף אחד מהצעירים, אלא רק לכיוונה

488

01:56:40,600 <-- 01:56:37,600
יש מה שנקרא...

489

01:56:53,400 <-- 01:56:40,680
יש סוג של מכתש לניגר (שומשום שחור),
עם המכתש שלו היא החטיפה לו באף.

490

01:56:59,400 <-- 01:56:53,480
דודה שלי שמאלית, החטיפה לו בשמאל
ישר קיפדה אותו במקום.

491

01:57:00,600 <-- 01:56:59,480
לא זז בכלל מהמקום.

492

01:57:04,480 <-- 01:57:00,680
אלו עוד חיות היו, כאלה שהזיקו לכם?

493

01:57:08,040 <-- 01:57:04,560
חיות אחרות...

494

01:57:19,320 <-- 01:57:08,120
לחקלאות, אם זה רחוק אז היה גם קוף.
בעיקר בבון היה ממש מטרידן ראשי,

495

01:57:25,320 <-- 01:57:19,400
היה מסב הרבה נזק ליבול סתם כך,
פשוט עקר את היבול מהאדמה.

496

01:57:33,320 <-- 01:57:25,400
המטרה של קוף זה לשבור, לגרום נזק.
פשוט השאיר נזק בלתי הפיך.

497

01:57:39,600 <-- 01:57:33,400
אם לא היה מי ששומר על השדה
הבבון היה עושה אבק מהיבול.

498

01:57:45,000 <-- 01:57:39,680
אבל אם היה שומר או כלב, הקוף היה הולך
וחוזר שוב אחרי יומיים או שלושה,

499

01:57:50,240 <-- 01:57:45,080
אחרי מארב וברגע שווידא
שאין אף אחד, היה נכנס ליבול.

500

01:58:00,240 <-- 01:57:50,320
אם זה זרעים גדולים, אין לו זמן לפצח
לכן המטרה שלו זה לגרום נזק טוטלי.

501

01:58:08,240 <-- 01:58:00,320
העיקר להרוס ולא לאכול -למה?
-אלא לשבור את הגבעול של היבול הרך.

502

01:58:09,880 <-- 01:58:08,320
לעומת זאת הבבון,

503

01:58:16,760 <-- 01:58:09,960
אחרי שמברחים אותו פעם אחת
או שיורים לכיוונו, הוא נרתע.

504

01:58:23,880 <-- 01:58:16,840
האם אתה זוכר מקרה שקרה לך?
כן, אני זוכר היטב סיפור שקשור בקוף.

505

01:58:35,880 <-- 01:58:23,960
כפי שאמרתי, המקום שרץ בקופים
אם לא עמדנו על המשמר בחקלאות.

506

01:58:42,000 <-- 01:58:35,960
הקוף מופיע בשעות הערב או בבוקר,
מתי שאין אנשים בסביבה,

507

01:58:50,000 <-- 01:58:42,080
לכן הלכנו בליווי כלבים, כי ברגע
שהוא מזהה כלב הוא בורח תוך כדי יללות.

508

01:58:57,000 <-- 01:58:50,080
אבל בשעות שקטות, אז הייתה בעיה רצינית.

509

01:59:00,000 <-- 01:58:57,080
מי שמר בערב?
בערב לא שומרים.

510

01:59:01,960 <-- 01:59:00,080
לא באו החיות?
לא באו.

511

01:59:16,040 <-- 01:59:02,040
בערב היו חזירי בר, אבל אצלנו זה היה
נדיר. מה שכן, חזירי בר הם כמו קיפודים

512

01:59:28,560 <-- 01:59:16,120
הם רק שברו את הגבעולים של התירס,

רק הורסים ללא אבחנה.

513

01:59:43,240 <-- 01:59:28,640

מה שכן שאר החיות באו באור יום.
קופים, בבונים אותם ניתן להבריח בצעקות.

514

01:59:46,600 <-- 01:59:43,320

איך אתה התגוננת מפני הבבונים?
אתה זוכר?

515

01:59:51,240 <-- 01:59:46,680

כן, אני...-כשבאו אליך, אתה זוכר?
-כן. אז ספר לי בבקשה.

516

02:00:03,560 <-- 01:59:51,320

שמרתי על היבול מפני הקופים,
ארבתי לקופים ממקום מסוים.

517

02:00:17,240 <-- 02:00:03,640

בשדות, השכנים או האנשים שראו את
הקופים התריעו בפני על התקרבות הקופים.

518

02:00:26,000 <-- 02:00:17,320

כשהלכנו להבריח אותם, לקחנו עמנו כלב,
או שקשרנו את הכלבים בנקודה מסוימת.

519

02:00:27,760 <-- 02:00:26,080

משום שקופים נורא מפחדים מכלבים.

520

02:00:31,000 <-- 02:00:27,840

איפה בדיוק התמקמת
כדי להגן מפני הקופים?

521

02:00:42,160 <-- 02:00:31,080

בשדות החקלאות בנינו עלית גג,
או נקודת תצפית אחרת שמאפשרת

522

02:00:50,880 <-- 02:00:42,240
זיהוי מוקדם של הקופים בטרם חדירתם.
שם שמרנו על השדה.

523

02:00:52,680 <-- 02:00:50,960
הקופים רגילים לחדור תמיד
מאותה נקודה.

524

02:00:59,240 <-- 02:00:52,760
ספר על עצמך. על עצמי? -כן,
מה אתה עשית? איך אתה הגבת?

525

02:01:04,640 <-- 02:00:59,320
לגבי מה שאני עשיתי, זה לזהות
את נקודת הכניסה והיציאה של הקופים.

526

02:01:10,760 <-- 02:01:04,720
איך? -כי ידעתי איפה הקופים העבירו
את הלילה, משום שהיה להם מקום קבוע.

527

02:01:12,440 <-- 02:01:10,840
זה לא היה רחוק.

528

02:01:21,040 <-- 02:01:12,520
כשנמאס לי מההטרדות שלהם,
כרתתי את העץ הגבוה שהקופים טיפסו עליו.

529

02:01:34,680 <-- 02:01:21,120
לשם כבר לא הגיעו קופים, אבל הם לא נעלמו
לגמרי. לפחות הם נרגעו מעט.

530

02:01:51,560 <-- 02:01:34,760
אחרי המון ניסיונות ללכוד אותם הכנו כבר
מלכודת. בפתח המלכודת שמנו אוכל

531

02:01:58,560 <-- 02:01:51,640

כדי לפתות את הקוף. מיד אחרי
ששמנו את המלכודת היא נלכדה (הקופה)

532

02:02:11,560 <-- 02:01:58,640
איך נלכדה? -הקופה נתפסה.
-הרגל שלה? -אם זו מלכודת שלא הורגת

533

02:02:18,440 <-- 02:02:11,640
המלכודת נראתה.. איך אסביר לך?..
המלכודת בנויה כמו בית.

534

02:02:27,400 <-- 02:02:18,520
הפנים חלל ריק, בתוכו קשרנו חבל חזק
שלא נקרע ועם זה נלכדה הקופה.

535

02:02:35,640 <-- 02:02:27,480
מי שהרג אותה בסוף אלה אנחנו,
אבל בתוך המלכודת היא עדיין בחיים.

536

02:02:41,880 <-- 02:02:35,720
כשתפסנו אותה, היא הייתה מאוד מבוהלת.
בסופו של דבר אנחנו הרגנו אותה.

537

02:02:44,440 <-- 02:02:41,960
איך הרגתם אותה?
-תפסנו אותה (בידיים), תפסנו והרגנו.

538

02:02:55,480 <-- 02:02:44,520
עם מה? - עם מקל או...
בצורה כלשהי הרגנו אותה.

539

02:02:59,480 <-- 02:02:55,560
הרגנו אותה.

540

02:03:07,800 <-- 02:02:59,560
למרות זאת הקופים לא הפסיקו,
בכל מקרה לא הפסיקו.

541

02:03:12,520 <-- 02:03:07,880
כשכרתת את העץ תאנה, -כן?
-לא פסקו מלבוא?

542

02:03:13,520 <-- 02:03:12,600
לא, מה פתאום.

543

02:03:14,520 <-- 02:03:13,600
-לאן הם הלכו?

544

02:03:18,480 <-- 02:03:14,600
היו עוד הרבה עצים לא רחוק משם,
כן, קצת נמוך משם.

545

02:03:25,480 <-- 02:03:18,560
כפי שאמרתי היו מקומות בעייתיים
היו גם מקומות פחות בעייתיים.

546

02:03:35,480 <-- 02:03:25,560
לרוב מה שהקשה עלינו היו הקופים,
משום שהקופים היו בקרבתנו.

547

02:03:42,320 <-- 02:03:35,560
לכן ניתן להגיד שגדלנו עם זה,
בשמירה על השדה מפני הקופים.

548

02:03:55,160 <-- 02:03:42,400
וגם הקיפוד הקשה, כפי שסיפרתי.
מה שכן הקיפוד הופיע רק בלילות.

549

02:04:04,520 <-- 02:03:55,240
היו מקומות שהתקשינו להתמודד גם מולו,
אבל אם לכדנו אותו מה טוב אם לאו אז לא.

550

02:04:15,560 <-- 02:04:04,600

אם הכלב הצליח לחסום את הקיפוד בתוך השער, כל אחד מאתנו חייב לעמוד בפתח.

551

02:04:20,600 <-- 02:04:15,640
כפי שאמרתי קודם, חובה לחסום את הפתחים.

552

02:04:31,560 <-- 02:04:20,680
מה הכוונה בפתחים?

-היה לו נתיב חדירה, את הנתיב הזה

553

02:04:38,800 <-- 02:04:31,640
הקיפוד נוהג לבוא בנתיב קבוע שסלל מראש, בא לאט עם רשרושי רעש.

554

02:04:43,800 <-- 02:04:38,880
בזכות עמידתה של דודתי בנתיב המילוט הנכון הצליחה לחסל אותו במכה באף.

555

02:04:46,800 <-- 02:04:43,880
לכן היו גם דברים שכאלה.

556

02:04:53,360 <-- 02:04:46,880
כנ"ל לגבי הקופים. הכלב הצליח להבריא אותו לעצים.

557

02:04:57,320 <-- 02:04:53,440
ניתן להבריא גם באמצעות קלע (קלע דוד) או באמצעות זריקת אבנים.

558

02:04:59,080 <-- 02:04:57,400
מה זה קלע ואיך מכינים את זה?

559

02:05:06,920 <-- 02:04:59,160
שוזרים חוטים ואורגים חבל, באמצע החבל מכינים משטח רחב להנחת האבן.

560

02:05:18,920 <-- 02:05:07,000
בקצה אחד שוזרים משהו עגול לאצבע,
באמצע יש משטח רחב לאבן.

561

02:05:20,840 <-- 02:05:19,000
זה נקרא "וונצ'יף" (קלע דוד).

562

02:05:23,880 <-- 02:05:20,920
האם נהגת להכין קלע?
-כן, הכנתי.

563

02:05:31,200 <-- 02:05:23,960
את האמצע שוזרים שיהיה רחב
כדי להניח עליו את האבן,

564

02:05:40,000 <-- 02:05:31,280
האמצע נראה כך (רחב ושטוח),
אחרי ההכנה, זרקנו עם זה אבנים למרחקים.

565

02:05:45,000 <-- 02:05:40,080
איך קלעתם? -כך אחרי הנפה סיבובית
שחררנו את האבן.

566

02:05:52,280 <-- 02:05:45,080
עם זה ניתן להבריח חיות שנמצאות
במרחק רב מאתנו, עם האבן. כך עשינו.

567

02:05:59,480 <-- 02:05:52,360
מי לימד אותך להכין "וונצ'יף" (קלע)?
-שם, דודים שלי, גם אבא שלי.

568

02:06:05,480 <-- 02:05:59,560
לא הייתה בעיה (להכין),
ראיתי מה הם עשו וכך עשיתי.

569

02:06:08,520 <-- 02:06:05,560
לכן כל דבר ניתן לעשות כפי שהיה נהוג.

570

02:06:12,600 <-- 02:06:08,600

היה עוד אמצעי הגנה חוץ מקלע?

571

02:06:13,600 <-- 02:06:12,680

חוץ מקלע לא היה אמצעי אחר,

אלא רק לשמור פיזית.

572

02:06:27,960 <-- 02:06:13,680

גם מי שהיה לו כלי נשק (רובה),

אף אחד לא מוכן לבזבז כדור בשביל קוף.

573

02:06:38,640 <-- 02:06:28,040

אמנם היה רובה לסבא שלי, אבל העדפנו

לרוץ ממקום למקום במקום להחזיק נשק.

574

02:06:50,000 <-- 02:06:38,720

אלא אם כן אז רק כדי לצוד אימפלה,

אנטילופה או חיה אחרת כשרה לאכילה.

575

02:06:52,320 <-- 02:06:50,080

בשביל קופים ובבוניס.

אין טעם לבזבז כדור.

576

02:07:09,600 <-- 02:06:52,400

או כנגד חיות טורפות של עיזים כמו שועל

זו חיה טורפת כמו נמר או... למשל נמר,

577

02:07:14,640 <-- 02:07:09,680

זה דומה לאריה, טורף את הצאן אחרי מארב.

578

02:07:22,000 <-- 02:07:14,720

רק (כדי למנוע את זה ירינו),

אחרת לא הייתה סיבה לירות.

579

02:07:30,000 <-- 02:07:22,080

האם שועל טרף לך צאן?
-האמת שאצלנו היה בסדר.

580
02:07:34,280 <-- 02:07:30,080

גם אם טרף לנו
לרוב לא הצלחנו ללכוד אותו.

581
02:07:36,680 <-- 02:07:34,360

האם טרף את העדר שלך?
-לא.

582
02:07:46,760 <-- 02:07:36,760
רק הסברתי את מה שהיה נהוג באזור,

583
02:07:57,720 <-- 02:07:46,840
או שכלב הצליח למנוע את החדירה,
אז באים ויורים בו, אם לא בירי אז במקל.

584
02:08:03,040 <-- 02:07:57,800
כך מנענו מחיות הטרף להזיק.

585
02:08:13,800 <-- 02:08:03,120
כדי שחיות רעות לא תתגברנה עליכם,
כולכם התמודדתם מולו או כל אחד לבד?

586
02:08:25,000 <-- 02:08:13,880
אצלנו, המקום שגרנו בו היה מקום טוב,
כלומר, המרעה היה בסמוך לפאתי ההר.

587
02:08:29,640 <-- 02:08:25,080
גם אם התרחקנו מעט לא הייתה בעיה כלשהי.
אולי רק השמירה על שדה היבול.

588
02:08:39,760 <-- 02:08:29,720
לא כל כך דאגנו לבקר שמא יינזק
מחיות טרף או מכל בעיה כלשהי.

589

02:08:53,000 <-- 02:08:39,840
לכן הסביבה שבה גרנו הייתה נוחה וטובה.
כך היה, לכן לרוב היה בסדר גמור.

590

02:08:54,360 <-- 02:08:53,080
המקום שגרנו בו היה ממש נחמד.

591

02:08:58,360 <-- 02:08:54,440
באיזה גיל התחלת לעבוד בחקלאות?

592

02:09:03,760 <-- 02:08:58,440
התחלתי לחרוש בגיל חמש עשרה.

593

02:09:06,840 <-- 02:09:03,840
האם אתה זוכר את הפעם הראשונה שחרשת?

594

02:09:16,000 <-- 02:09:06,920
כן. -אז ספר לי בבקשה, איך היה?
-בחקלאות... -איך הצלחת להתמקצע?

595

02:09:26,320 <-- 02:09:16,080
כשחרשתי לראשונה זה היה בזמן שאבי חרש
בשדה והוא יצא לאכול ארוחת צהריים.

596

02:09:33,600 <-- 02:09:26,400
החזקתי במוט של המחרשה וסימנתי לצמד
השוורים, חשבתי שעוד רגע זה בורח לי.

597

02:09:44,000 <-- 02:09:33,680
סימנתי בקול לעצור ולא עצרו,
אני חשבתי שרק מחזיקים במוט וזהו.

598

02:09:50,320 <-- 02:09:44,080
האמת שזה לא כך, אלא מצריך מומחיות
כמו שבארץ צריך מומחיות. צריך ללמוד.

599

02:09:55,040 <-- 02:09:50,400
חרשתי את האדמה שלא בתלם הרצוי,
הכל התבלגן.

600

02:10:07,400 <-- 02:09:55,120
אבא שלי לא כעס עלי, הוא חרש הכל מחדש. כך
בעצם כל פעם ניסיתי מעט עד שלמדתי היטב.

601

02:10:09,120 <-- 02:10:07,480
כך למדתי לעבוד.

602

02:10:14,120 <-- 02:10:09,200
למדת לבד בעצמך?
- כן אבא שלי לימד אותי.

603

02:10:18,840 <-- 02:10:14,200
ראיתי גם איך דודים שלי חרשו,
כך מפה ומשם קצת עד שלמדתי לעבוד.

604

02:10:24,680 <-- 02:10:18,920
אבא אפשר לי לעבוד בכוחות עצמי.
-מה הכוונה "בכוחות עצמי"?

605

02:10:33,320 <-- 02:10:24,760
לעבוד, למדתי לעבוד לבד
ואח"כ המשכתי בעבודה.

606

02:10:43,040 <-- 02:10:33,400
כן, המשכתי אחרי זה כבר לבד.
ברוך ה', אחרי תקופה ארוכה

607

02:10:47,160 <-- 02:10:43,120
התחתנתי בגיל 19.

608

02:10:53,080 <-- 02:10:47,240
לפני כן אני מעוניינת לדעת, -כן?

האם לא היית מאוהב עד גיל 19?

609

02:10:56,000 <-- 02:10:53,160
האם לא התאהבת במישהי?

610

02:11:06,000 <-- 02:10:56,080
האם זה בגלל שרצית להתחתן?
האם משפחתך חיפשה לך שידוך?

611

02:11:08,680 <-- 02:11:06,080
איך זה היה? אתה יכול לשתף אותנו
בתקופת הנעורים שלך?

612

02:11:20,120 <-- 02:11:08,760
האמת שזה נכון, מנהגנו ממש מדהים אותי.
זה לא כמו בארץ שיש הכרות מוקדמת

613

02:11:24,960 <-- 02:11:20,200
זה את זו לפני חתונה או נישואין.

614

02:11:33,840 <-- 02:11:25,040
קודם כל ההורים שלנו ידעו
שהגענו לפרקנו.

615

02:11:36,880 <-- 02:11:33,920
איך ידעו? כשאתה אומר "הגענו לפרקנו"
מה הכוונה?

616

02:11:40,880 <-- 02:11:36,960
כלומר, שהתבגרת, ההורים יודעים היטב.

617

02:11:45,160 <-- 02:11:40,960
הם אומרים, "בננו הגיע לפרקו, נחתן אותו"

618

02:11:57,880 <-- 02:11:45,240
מה הכוונה "להתבגר"?

-אני בוגר, אז הם מחליטים לחתן אותי.

619

02:11:59,720 <-- 02:11:57,960
הם תכננו וארגנו את החגיגה.

620

02:12:03,880 <-- 02:11:59,760
לא התאהבת?
- מה אני יודע? אני חקלאי ו...

621

02:12:06,960 <-- 02:12:03,960
לא היו בחורות באזור?
- גם אם היו לא שאלנו אותן,

622

02:12:10,800 <-- 02:12:07,040
שואלים רק את ההורים.
לא ראית מישהי שהתאהבת בה שם?

623

02:12:12,080 <-- 02:12:10,880
לא הייתה.

624

02:12:13,440 <-- 02:12:12,160
לא היה מושג כזה אהבה באתיופיה?

625

02:12:17,400 <-- 02:12:13,520
אצלנו לא היה. אצלנו לא היה.
האמת שאצלנו לא היה.

626

02:12:23,280 <-- 02:12:17,480
לא היה, שהמזל יאיר לך פנים.

627

02:12:33,480 <-- 02:12:23,360
רק ההורים משדכים. אם זו כהה, בהירה,
נמוכה או גבוהה רק ההורים מחליטים.

628

02:12:42,280 <-- 02:12:33,560
רק בתום שבוע של חתונה התאפשר לראותה.

אחרי שבוע מחתונתה, לפי המנהג.

629

02:12:47,280 <-- 02:12:42,360

אחרי שבוע ימים יכולת לראותה,
ופתאום להתרשם מיופייה כהה, בהירה

630

02:12:57,520 <-- 02:12:47,360

אם יפה או לא... שם לא הייתה אפשרות
להכרות מוקדמת טרם החתונה, כך מנהגנו.

631

02:13:06,920 <-- 02:12:57,600

לא היה מקרה שבחורה התאהבה במישהו
מהאזור והם התחתנו בעקבות זה?

632

02:13:09,520 <-- 02:13:07,000

לא קרה. רק דרך ההורים.

633

02:13:20,000 <-- 02:13:09,600

נניח אם לבחור אין הורים אז הוא שולח את
אחד האחים כדי לשדך לו בחורה.

634

02:13:31,560 <-- 02:13:20,080

רק אחרי שידוך ניתן להתחתן. אני לא רשאי
להצהיר שאני מאוהב במישהי ולהתחתן אתה.

635

02:13:37,000 <-- 02:13:31,640

אתה לא רשאי לבקש את ידה,
אבל אם ראית אותה והתאהבת בה?

636

02:13:44,520 <-- 02:13:37,080

אהה, יתכן שזה אפשרי אבל לי לא קרה
ולא נתקלתי במקרה שכזה.

637

02:13:53,600 <-- 02:13:44,600

זה לא קרה לאף אחד מחבריך, שהתאהב?
- למיטב ידיעתי גם לחברים שלי זה לא קרה.

638

02:14:08,600 <-- 02:13:53,680
כשהורים משדכים, ראשית הם שואלים ומבררים
היטב על הסביבה על האזור וכו'.

639

02:14:14,000 <-- 02:14:08,680
האם זה טוב או רע?
אך ורק אחרי זה ההורים משדכים.

640

02:14:18,880 <-- 02:14:14,080
אבל הבן לא מודע לכל זה,
אם משדכים לו או לא.

641

02:14:20,080 <-- 02:14:18,960
הוא ילד בית (ילד טוב) אין לו מושג.

642

02:14:23,520 <-- 02:14:20,160
מתי אתה ידעת ששידכו לך?

643

02:14:25,960 <-- 02:14:23,600
האם סיפר לך לפני שהלכו לחפש?

644

02:14:31,080 <-- 02:14:26,040
אני... מי שידך לך?
- אבא שלי, ראיתי אותו הולך הלוך חזור

645

02:14:33,920 <-- 02:14:31,160
אני זוכר ששאלתי את עצמי
"לאן הוא הולך כל בוקר?"

646

02:14:36,800 <-- 02:14:34,000
כל הזמן אבי עשה את הדרך
הלוך חזור שוב ושוב.

647

02:14:41,920 <-- 02:14:36,880
יום אחד ראיתי אותם מתלחששים ביניהם.

648

02:14:47,000 <-- 02:14:42,000
מי? - אימא ואבא שלי, ההורים שלי.

649

02:14:54,200 <-- 02:14:47,080
אני תהיתי מה קורה ביניהם,
לפתע שמעתי אותו לוחש, "מצאתי לו..."

650

02:15:01,000 <-- 02:14:54,280
אתה שמעת?
כן, שמעתי טיפין טיפין.

651

02:15:13,720 <-- 02:15:01,080
אז כבר אמי החלה לטחון את שעורת שכר,
הכינה את הלתת וכו'.

652

02:15:15,800 <-- 02:15:13,800
לא סיפרו לך? -מה?
- לא סיפרו לך?

653

02:15:28,440 <-- 02:15:15,880
התאריך כבר נקבע זה מכונה שם "קבלה",
ברגע שהגיע הזמן, אז סיפרו לך שזה הרגע.

654

02:15:34,920 <-- 02:15:28,520
אז בעצם, שמעת אותם מתלחששים?
כן, שמעתי.

655

02:15:38,360 <-- 02:15:35,000
אחרי זה הם לא סיפרו לך?

656

02:15:39,320 <-- 02:15:38,440
לי?!

657

02:15:40,320 <-- 02:15:39,400
כן.

658

02:15:42,600 <-- 02:15:40,400

לי לא סיפרו.

- אז מתי סיפרו לך?

659

02:15:47,200 <-- 02:15:42,680

אם שידכו לך, הדרך היחידה לשמוע על כך
זה רק דרך השכנים או חברים.

660

02:15:51,600 <-- 02:15:47,280

רק כך. ההורים אינם יכולים להוציא
מפיהם דבר כזה ולספר.

661

02:15:56,000 <-- 02:15:51,680

זה היה מנהגנו איפה שגרנו.

662

02:16:01,760 <-- 02:15:56,080

מתי אתה ידעת? מי סיפר לך?

-לי? -כן, מי סיפר לך?

663

02:16:11,800 <-- 02:16:01,840

ניחשתי מעט ברגע שראיתי שהחלו לטחון
שעורת אשכר, אז אמרתי זה כנראה זה.

664

02:16:25,400 <-- 02:16:11,880

אחד החברים זרק משפט שמולוקאן עומד
להתחתן. גם בשכונה רצו שמועות כנראה.

665

02:16:28,680 <-- 02:16:25,480

שמעת דרך השכנים?

-כן, דרך השכנים.

666

02:16:34,480 <-- 02:16:28,760

מי בדיוק? - כולנו שם משפחה אחת,
מישהו מהמשפחה סיפר לי.

667

02:16:40,560 <-- 02:16:34,560

אמרו לי, "כבר סיכמו ביניהם אתה עומד
להתחתן בתאריך כזה וכזה"

668

02:16:43,560 <-- 02:16:40,640
לאן יכולתי לברוח? שתקתי.

669

02:16:50,320 <-- 02:16:43,640
לכן, כך וכך...
רק ברשות ההורים.

670

02:16:53,480 <-- 02:16:50,400
ראשית כל...
-רגע. -רק הורים.

671

02:16:57,160 <-- 02:16:53,560
את זה אני יודעת.

672

02:17:01,840 <-- 02:16:57,240
שמעת דרך ההורים, מה הרגשת?

673

02:17:09,320 <-- 02:17:01,920
משום שזו אשתי הראשונה לכן שמחתי מאוד.

674

02:17:16,200 <-- 02:17:09,400
אז כשהתחתנתי...
- לא פחדת שתתאכזב מיפיייה?

675

02:17:24,440 <-- 02:17:16,280
איך בדיוק? לא ניתן להחליף.
היא זו שמיועדת עבורך וזהו.

676

02:17:26,440 <-- 02:17:24,520
זו האישה המיועדת עבורך ושמורה רק בשבילך.

677

02:17:30,520 <-- 02:17:26,520
זה לא כמו פה בארץ שאתה יכול להחליף.

678

02:17:41,000 <-- 02:17:30,600
לא ניסית לדעת מי זאת?
-לא יכולתי לדעת גם לא להכיר או משהו.

679

02:17:43,200 <-- 02:17:41,080
ניסית?
- לא, לא ניסיתי.

680

02:17:46,920 <-- 02:17:43,280
כך סתם? אומרים שמביאים לך אישה
ואתה יושב בשקט?

681

02:17:51,120 <-- 02:17:47,000
הלכתי להביא אותה.
-לא לזה התכוונתי.

682

02:17:53,320 <-- 02:17:51,200
אני רוצה...
-בהתחלה?

683

02:17:59,480 <-- 02:17:53,400
אני רוצה לדעת את מה שעבר לך בראש
כשסיפרו לך ששידכו לך מישהי.

684

02:18:09,360 <-- 02:17:59,560
הלב שלך לא חפץ לדעת מי היא?
לא שאלת מישהו עם מי מחתנים אותך?

685

02:18:17,320 <-- 02:18:09,440
לא שאלתי מישהו, אבל ההעדפה שלי הייתה
להתחתן עם אישה בהירה ולא עם כהה.

686

02:18:22,000 <-- 02:18:17,400
אבל כל פעם דמיינתי בראשי איך היא נראית.

687

02:18:27,400 <-- 02:18:22,080
סבא שלי תמיד נהג לומר:
"בני, אנשים כהים לא מתאימים לנו".

688

02:18:36,200 <-- 02:18:27,480
"בני, אנשים בהירים הכי טובים לנו,
אצל הבהירים הכל נראה טוב".

689

02:18:49,840 <-- 02:18:36,280
אבל בזמנו, אותו הרגע המיוחד
היה נראה לי כמו שנתיים.

690

02:18:54,120 <-- 02:18:49,920
אחרי שסיפרו לך, למען האמת, זה הרגיש כמו
הרגיש כמו נצח.

691

02:19:05,840 <-- 02:18:54,200
אחרי שהגיעה העת והתחתנו,
כמנהגנו, האישה עוד ילדה קטנה,

692

02:19:10,840 <-- 02:19:05,920
חכה רגע, אני לא רוצה שנדלג.
יש עוד הרבה שאלות.

693

02:19:16,200 <-- 02:19:10,920
כשהתחתנת, מתי בפעם הראשונה ראית אותה?

694

02:19:20,320 <-- 02:19:16,280
מה הרגשת כשראית אותה?
נסה להיזכר בזה בבקשה.

695

02:19:37,320 <-- 02:19:20,400
כשהגיע יום החתונה הלכתי להביא אותה,
בליווי של 15 חברים שלי.

696

02:19:44,480 <-- 02:19:37,400
לפי המנהג המקובל נתנו לי

לישון אצלם (אצל הכלה), היינו שם יממה.

697

02:19:47,920 <-- 02:19:44,560
כמובן שאני והיא לא ישנו ביחד,
אלא כל אחד לחוד.

698

02:19:57,920 <-- 02:19:48,000
בנו מקום לשינה, שם ישנו,
למחרת בערב הביאו אותה אלי.

699

02:20:04,120 <-- 02:19:58,000
באותו רגע שהביאו אותה אלי,
ציוו עלי לשיר שיר גבורה בחרוזים.

700

02:20:07,520 <-- 02:20:04,200
נתנו הוראה, "הביאו את החתן וישיר!"

701

02:20:12,800 <-- 02:20:07,600
התכוננתי למופע והושטתי את יד ימין,
לפתע הורו לי "לא, לא אין טעם"

702

02:20:21,800 <-- 02:20:12,880
אז אמרתי לעצמי "תודה לאל,
גם כך אני לא יודע וטוב שהצלתם אותי"

703

02:20:33,080 <-- 02:20:21,880
היא קיבלה עגל אחד כנדוניה,
זו הייתה הנדוניה.

704

02:20:38,440 <-- 02:20:33,160
אחרי יממה חזרנו לביתנו יחד אתה.

705

02:20:44,800 <-- 02:20:38,520
חכה. דרשו ממך לשיר? - כן.
- אח"כ אמרו לך לא לשיר? - כן.

706

02:20:51,160 <-- 02:20:44,880
לא הבנתי את זה, לשם מה?
-מטרת המופע היא לקבל מהם עוד נדוניה

707

02:20:58,320 <-- 02:20:51,240
אם אני שר הם חייבים להוסיף עוד מתנות,
אחרת הם לא נותנים עוד נדוניה.

708

02:21:10,040 <-- 02:20:58,400
אבל אם אני שר מול חמי או חמתי משפט
או שניים, הם חייבים לתת לי בתמורה משהו.

709

02:21:21,040 <-- 02:21:10,120
מה שרים? - זה סוג של שיר בחרוזים
שמבטא הערכה או כבוד.

710

02:21:23,600 <-- 02:21:21,120
אח"כ נותנים לי מתנה כלשהי.

711

02:21:29,040 <-- 02:21:23,680
אבל אני לא שרתי, או שהם לא חשבו על זה,
אז אנו חזרנו בלי מתנה נוספת.

712

02:21:43,560 <-- 02:21:29,120
אחרי שהכלה עוברת לחתן דורשים מהחתן לשיר,
אם שרתי אז קיבלתי משהו בתמורה.

713

02:21:53,000 <-- 02:21:43,640
לפי המנהג, כמו שהאורחים בחתונה מדביקים
שטרות למצח של החתן והכלה.

714

02:22:01,000 <-- 02:21:53,080
זה סוג של פרס או מתנה,
כלומר נותנים לי מתנה.

715

02:22:06,640 <-- 02:22:01,080
מה נוהגים לתת?

- פרה או שור בקר, מה שיש.

716

02:22:20,480 <-- 02:22:06,720
כפי שאמרתי בסופו של דבר לא שרתי,
אשתי היא זו שקיבלה את הנדוניה שלה.

717

02:22:27,000 <-- 02:22:20,560
אחרי שהכלה עברה אלינו חזרנו לביתנו,
חזרנו אל ההורים שלי, כלומר לביתנו.

718

02:22:29,880 <-- 02:22:27,080
ראית אותה?
-אחרי זה כן.

719

02:22:34,160 <-- 02:22:29,960
מתי ראית אותה?
- אחרי שחזרנו.

720

02:22:38,120 <-- 02:22:34,240
לאורך כל הדרך לא ראית אותה?
-לא ראיתי אותה משום שהייתה מכוסה.

721

02:22:42,000 <-- 02:22:38,200
איך יכולתי לראותה?

722

02:22:47,840 <-- 02:22:42,080
משום שהיא כלה, לכן כיסו את כולה
במטפחת לבנה.

723

02:22:59,160 <-- 02:22:47,920
כך זה המנהג, הכלה צריכה להתכסות
לחלוטין שלא יראו אותה בכלל.

724

02:23:04,080 <-- 02:22:59,240
טוב.
-רק בערב זכיתי לראותה.

725

02:23:14,960 <-- 02:23:04,160

בערב אחרי שחזרנו בעל כורחה
הרמנו את הכיסוי כדי לראות אותה.

726

02:23:24,920 <-- 02:23:15,040

רק אז יכולנו לראות. לא התאפשר
לנו לראות אותה לפני כן

727

02:23:30,000 <-- 02:23:25,000

לא הייתה הכרות מוקדמת
כדי לדעת איך היא נראית,

728

02:23:32,440 <-- 02:23:30,080

תסמוך על המזל וזהו, זה המנהג.

729

02:23:41,080 <-- 02:23:32,520

אם היא מוצאת חן בעיני אני משאיר אותה,
אם לא אני רשאי לסלקה בחזרה.

730

02:23:46,080 <-- 02:23:41,160

זה המנהג שם, ניתן גם להחליף
אותה במישהי אחרת.

731

02:23:49,320 <-- 02:23:46,160

אם קרה מקרה כזה
אפשר לחפש מישהי אחרת באזור.

732

02:23:55,880 <-- 02:23:49,400

במידה והחתן עדיין גלמוד, אני יכול לחפש
לי בחורה ולבקש שישדכו לי אותה.

733

02:23:58,560 <-- 02:23:55,960

רק בפעם הראשונה ההורים משדכים לי.

734

02:24:02,120 <-- 02:23:58,640

אח"כ כבר אני רשאי לחפש לי

בחורה בכוחות עצמי ולהינשא.

735

02:24:14,600 <-- 02:24:02,200
לפני כן אני מברר דרך משפחה או מכרים
על אותה בחורה, אם היא רווקה או גרושה

736

02:24:20,480 <-- 02:24:14,680
אני מתחתן איתה אחרי שאני שולח אנשים
לברר עליה או שאני מברר בעצמי.

737

02:24:31,720 <-- 02:24:20,560
אבל מה שכן בפעם הראשונה רק דרך ההורים
אנחנו לא קופצים סתם ישר.

738

02:24:43,560 <-- 02:24:31,800
בהתחלה רק ההורים דאגו לכל ענייני
החתונה כולל האוכל והשתייה.

739

02:24:49,960 <-- 02:24:43,640
כל ההוצאות על חשבון ההורים.
חיתנו אותנו, לכן...

740

02:24:57,240 <-- 02:24:50,040
טוב, כשהרמת את הכיסוי כדי לראות אותה,
האם היא התנגדה או הסכימה?

741

02:25:06,040 <-- 02:24:57,320
כן, זה היה בכוח, הרי זה לא רצונה
שיראו אותה לכן כיסתה את עצמה.

742

02:25:11,800 <-- 02:25:06,120
אחרי שראינו זה את זה.

743

02:25:18,880 <-- 02:25:11,880
לפי המנהג היא הייתה אמורה להיות
חודש אצל הוריה וחודש אצלי.

744

02:25:29,200 <-- 02:25:18,960

רגע, מה הרגשת כשראית אותה?
-שמחתי, אשתי אישה יפה ובהירה,

745

02:25:33,360 <-- 02:25:29,280

מעט נמוכה אבל מאוד מוצאת חן בעיני,
מאוד מוצאת חן בעיני.

746

02:25:38,600 <-- 02:25:33,440

היא אימא לשלושה ילדים. -רגע.
-היא אשתי.

747

02:25:44,640 <-- 02:25:38,680

כשחשפת את פניה והתרשמת לטוב?
-כן מצאה חן בעיני.

748

02:25:48,480 <-- 02:25:44,720

אחרי זה עשינו את הדרך
הלוך חזור שוב ושוב.

749

02:25:49,840 <-- 02:25:48,560

בת כמה היא הייתה?

750

02:25:58,480 <-- 02:25:49,920

לפי המנהג היה איסור נגיעה ל 5 שנים,
לכן היא הלכה להוריה רוב הפעמים.

751

02:26:07,560 <-- 02:25:58,560

מה הכוונה איסור נגיעה לחמש שנים?
-בגלל שהיא הייתה בת 12,

752

02:26:16,560 <-- 02:26:07,640

כלומר שהיא עדיין ילדה קטנה
לכן למשך חמש שנים אסור לגעת בה.

753

02:26:22,400 <-- 02:26:16,640

המשמעות היא שהיא רשאית ללכת ולחזור
כדי שתתרגל שהיא נשואה ולא מעבר לזה.

754

02:26:27,360 <-- 02:26:22,480

לא ישנתם ביחד?

-כן, עדיין לא רשאים לישון יחד.

755

02:26:36,920 <-- 02:26:27,440

רק אחרי שהגיעה לגיל הנכון מותר לישון
ביחד, עד אז פעם אצל הוריה ופעם אצלנו.

756

02:26:46,920 <-- 02:26:37,000

אצלנו מילה זו מילה, אם נקבע שזה למשך
חמש שנים או שנתיים, חובה לעמוד בזה.

757

02:26:47,920 <-- 02:26:47,000

זה הסכם!

758

02:26:49,600 <-- 02:26:48,000

המתנת לה חמש שנים מלאות?

759

02:26:54,960 <-- 02:26:49,680

עשתה את הדרך הלוך חזור,
אני אישית לא המתנתי את כל הזמן.

760

02:27:03,080 <-- 02:26:55,040

כשראיתי שהם מסרבים לתת לי אותה,
התחלתי לאיים שאני מחפש מישהי אחרת.

761

02:27:05,080 <-- 02:27:03,160

אמרתי לעצמי, שכבר לא אכפת וכו'.

762

02:27:14,240 <-- 02:27:05,160

ברגע שפעם אחת הראו לי את הדרך לפרוץ
החוצה אז התחלתי להסתדר בכוחות עצמי.

763

02:27:18,960 <-- 02:27:14,320
כך בעצם באחת הפעמים
של הלוך חזור מהוריה אלינו,

764

02:27:30,960 <-- 02:27:19,040
אני זוכר היטב כשהם כבר סירבו שוב ושוב,
אמרתי, "נמאס לי, אצא לשוק ואבקש לשדך

765

02:27:38,800 <-- 02:27:31,040
עבורי מישהי", הלכתי לשם וראיתי מישהי
שמוכרת זנגביל בשוק.

766

02:27:44,440 <-- 02:27:38,880
את יודעת מה זה זנגביל?
פניתי אליה, "יקירתי, כמה עולה הזנגביל?"

767

02:27:48,120 <-- 02:27:44,520
ענתה לי, " אין בעיה, אתן לך כמות טובה"

768

02:27:54,400 <-- 02:27:48,200
אמרתי, "טוב חבל" מיששתי בכיס ואמרתי לה,
"שכחתי להביא כסף, אני מיד חוזר", והלכתי.

769

02:27:56,800 <-- 02:27:54,480
הרי הלכתי לראותה ולא לקנות זנגביל.

770

02:28:03,280 <-- 02:27:56,880
מכרתי שק מלא פול שהבאתי והכסף
היה בכיסי, בערך כ 80 בר (כסף אתיופי).

771

02:28:05,880 <-- 02:28:03,360
שם 80 בר זה המון.

772

02:28:15,880 <-- 02:28:05,960
אמרתי "זאת היא? טוב... מי שכיוונה
אותי אליה זו מישהי קרובת משפחה שלי.

773

02:28:29,000 <-- 02:28:15,960
חזרתי לביתי, תכננתי לשלוח אליה,
למחרת בבוקר, את אחד מקרובי משפחתה.

774

02:28:35,240 <-- 02:28:29,080
קמתי בבוקר והתכוונתי לשלוח אותו.
-לאן התכוונת לשלוח אותו?

775

02:28:39,640 <-- 02:28:35,320
לאותה בחורה שרציתי שידכו לי אותה.

776

02:28:45,640 <-- 02:28:39,720
אחרי שכבר החלטתי לשלוח אליה מישהו,

777

02:28:50,640 <-- 02:28:45,720
כשחזרתי לביתי, התברר לי ששלחו את אחי
להביא את אשתי לבית, היא חיכתה לי בבית.

778

02:28:58,080 <-- 02:28:50,720
זה קורה בגלל שהיא מיועדת לי,
כמאמר המשפט "אהבה תמיד מנצחת!"

779

02:29:10,520 <-- 02:28:58,160
כשראיתי אותה הייתי ברוגז עם כולם
למשך שלושה ימים על זה שהם הביאו אותה.

780

02:29:16,080 <-- 02:29:10,600
רבתי וכו'. אחרי זה כבר...

781

02:29:22,280 <-- 02:29:16,160
אבא שלי לא נוהג להעיר
או להרים את הקול, גם היום נוהג כך.

782

02:29:32,480 <-- 02:29:22,360
רק העיר בעדינות, "בני, אתה מוותר על
מה שהבאנו לך וכך אתה עושה בעיות?"

783

02:29:38,080 <-- 02:29:32,560
עשיתי חשבון נפש,
ואמרתי להם, "אני יוצא מרשותכם"

784

02:29:53,080 <-- 02:29:38,160
אחרי זה כבר היא הגיעה לגיל המתאים,
אמי נתנה לנו כד חרסינה ודלעת חלולה

785

02:30:02,000 <-- 02:29:53,160
"הנה לכם אתם רשאים לגור בבית משלכם",
בלי לתכנן לפתע גרנו יחד בבית משלנו.

786

02:30:05,680 <-- 02:30:02,080
משפחתה באו לקחת אותה והתברר להם שאנו
כבר גרים ביחד, הם עשו מזה רעש גדול.

787

02:30:10,280 <-- 02:30:05,760
כעסו, "למה עברתם לגור יחד
בלי לעדכן אותנו?"

788

02:30:13,400 <-- 02:30:10,360
אמרתי להם, "אם אתם רוצים לקחת אותה,
אז קחו אותה!"

789

02:30:18,280 <-- 02:30:13,480
"מבחינתי אני מרים ידיים,
קחו אותה, עשו מה שאתם רוצים,

790

02:30:23,680 <-- 02:30:18,360
"מה שכן אנחנו כבר גרים יחד וזהו"

791

02:30:28,840 <-- 02:30:23,760
השתוללו ורצו שנתגרש וכו'.
היו לי קרובי משפחה שגרו לידם.

792

02:30:33,480 <-- 02:30:28,920
איך הם רוצים שתתגרשו (הקרובים אמרו).
אתם כבר ישנתם יחד?

793

02:30:36,800 <-- 02:30:33,560
עניתי כן, אנחנו כבר גרים יחד
בדירה משלנו.

794

02:30:44,800 <-- 02:30:36,880
אימא שלה החליטה שאנו חייבים להתגרש.

795

02:30:49,000 <-- 02:30:44,880
אמרתי, "טוב, אם כך אז קחו אותה"

796

02:30:55,000 <-- 02:30:49,080
אני לא אוהב דברים לא טובים,
לכן אמרתי להם שיקחו אותה, לא אכפת לי.

797

02:31:00,440 <-- 02:30:55,080
משפחתה לא הייתה להם ברירה
משום אנחנו כבר עברנו לגור יחד.

798

02:31:02,760 <-- 02:31:00,520
חלק ממשפחתה, ביניהם אימא שלה,
טענו שזה כבר מאוחר לקחת אותה.

799

02:31:12,840 <-- 02:31:02,840
מאז המשכנו עם חיינו ונולדה לנו
בת בכורה ששמה "טדלו" (מזל).

800

02:31:19,480 <-- 02:31:12,920
אימא שלה (אשתי) נמוכה,
אבל היא (בתי) מאוד גבוהה.

801

02:31:27,000 <-- 02:31:19,560
היא נולדה ב 1995 (שנת 2003)
לפי הספירה האתיופית.

802

02:31:33,120 <-- 02:31:27,080

כעבור שלוש שנים נולד הבן.

803

02:31:35,080 <-- 02:31:33,200

זה היה בגלות.

804

02:31:47,640 <-- 02:31:35,160

הוא נולד לקראת עלייתנו לארץ.

עזבנו את אתיופיה בשנת '97.

805

02:31:56,560 <-- 02:31:47,720

גם אחרי שעברתי לגור בבית משלי המשכתי

לעבוד עם אבי, כולל עבודה בחקלאות.

806

02:32:00,080 <-- 02:31:56,640

יש מושג שנקרא אחד לשלוש.

807

02:32:01,080 <-- 02:32:00,160

מה הכוונה?

808

02:32:08,200 <-- 02:32:01,160

כלומר, מתוך 3 שקים הוא לוקח 2 (2/3)

ולי מגיע אחד (שליש אחד).

809

02:32:22,880 <-- 02:32:08,280

זו שיטת החלוקה בתבואה, נניח מתוך ארבע

הוא לוקח שלושת רבעים ולי מגיע רבע מזה.

810

02:32:30,840 <-- 02:32:22,960

כל זמן שגרנו שם לא נפרדנו בעבודה,

חילקנו בינינו את העבודה.

811

02:32:33,600 <-- 02:32:30,920

עם הזמן התחלתי גם לסחור.

812

02:32:39,600 <-- 02:32:33,680

למה התחלת לסחור?

-התחלתי לסחור עם אנשים נוספים

813

02:32:45,600 <-- 02:32:39,680

כל פעם התלוויתי אליהם, הלוך חזור,
סחרנו במלח שלקחנו מהיער.

814

02:32:49,720 <-- 02:32:45,680

את עבודות החקלאות והמסחר למדתי
מהדודים שלי, המשפחה שלי מהאזור.

815

02:33:02,720 <-- 02:32:49,800

לכן מאותו רגע התחלתי לסחור בפול,
פלפל, כל מיני תבלינים שונים.

816

02:33:09,360 <-- 02:33:02,800

אלה המוצרים שסחרנו. נניח אם קניתי ב 40
בר (כסף אתיופי), אני חייב להרוויח 40 בר.

817

02:33:19,320 <-- 02:33:09,440

אם יצאתי מהבית עם 50 בר אז אני חייב
לחזור לפחות עם רווח של בין 30 ל 40 בר.

818

02:33:22,360 <-- 02:33:19,400

הרווחנו באופן הזה.

819

02:33:31,160 <-- 02:33:22,440

סחרנו בתקופת החגים או בקיץ.

820

02:33:43,200 <-- 02:33:31,240

למשל בקיץ בגלל החום העדפנו ללכת בלילה
בירח מלא וביום בשיא החום יכולנו לנוח.

821

02:33:52,320 <-- 02:33:43,280

כך בעצם סחרנו, כל מה שקשור לחריף

ולמלח לא חסר לנו.

822

02:33:55,600 <-- 02:33:52,400
לקחתם פלפל חריף ומלח או...?
-קנינו והבאנו.

823

02:34:01,000 <-- 02:33:55,680
אז תסביר לי, מה לקחת מהבית?
כמה ימים הלכת ואיפה סחרת?

824

02:34:03,840 <-- 02:34:01,080
האם השוק היה קרוב או רחוק מכם?

825

02:34:07,960 <-- 02:34:03,920
דרך של בין שעתיים לשלוש שעות
של הליכה ברגל.

826

02:34:11,000 <-- 02:34:08,040
או שעתיים של מסחר...

827

02:34:16,560 <-- 02:34:11,080
לא, ספר לי מהתחלה באופן: "לקחתי מוצרים
כאלה וכאלה" כלומר מה שלקחת עמך לסחור.

828

02:34:29,720 <-- 02:34:16,640
נכון, לקחתי אם זה פלפל או פול, בכל מקרה
מה שקצרתי בשדה לא הוצאתי מהבית לשוק.

829

02:34:36,880 <-- 02:34:29,800
רק מוצרים שקניתי לצורך מסחר מבחוץ,
סחרתי בזה על מנת להרוויח מזה כסף.

830

02:34:44,480 <-- 02:34:36,960
ניקח לדוגמה, הבאתי מוצר מסוים
מרחובות או מנס ציונה,

831

02:34:47,640 <-- 02:34:44,560
כאן אני סוחר במוצר הזה כדי להרוויח.

832

02:34:55,400 <-- 02:34:47,720
מאיפה הבאת? -באזור שנקרא "שהורה"
או במקום שנקרא "טיהר" למוצרי מלח.

833

02:35:02,000 <-- 02:34:55,480
או מקום שנקרא "גומגה", אלה המקומות.
באותה התקופה לא היה רכב או משהו למשא,

834

02:35:03,240 <-- 02:35:02,080
פרט לחמורים.

835

02:35:08,440 <-- 02:35:03,320
לכן עשינו את כל הדרך הזאת,
כדי להביא סחורה.

836

02:35:11,080 <-- 02:35:08,520
כמה זמן הליכה?
-שלושה ימים.

837

02:35:16,200 <-- 02:35:11,160
הלוך שלושה ימים,
בסה"כ 6 ימי הליכה ברגל.

838

02:35:23,720 <-- 02:35:16,280
כך סחרנו.
-כשיצאתם מהבית מה לקחתם אתכם?

839

02:35:29,960 <-- 02:35:23,800
הלכנו להביא מלח.

840

02:35:38,000 <-- 02:35:30,040
לא, כשהלכתם להביא מלח מה לקחתם מהבית?
-לא לקחנו משהו.

841

02:35:41,640 <-- 02:35:38,080

מה? לא לקחתם כלום?
- רק כסף. - מאיפה הכסף?

842

02:35:44,360 <-- 02:35:41,720

לקחנו עמנו כסף.

843

02:35:48,720 <-- 02:35:44,440

כוונתי, מאיפה היה לכם כסף?
-היה לי כסף משלי, ואם חסר לויתי מאבי

844

02:35:51,880 <-- 02:35:48,800

או מאמי, לקחתי מההורים שלי.

845

02:35:56,480 <-- 02:35:51,960

או שהרווחתי מהסחורה שלקחתי איתי
על גבי שניים או שלושה חמורים מועמסים.

846

02:36:01,960 <-- 02:35:56,560

מה שנתנו לי החזרתי להם
והרווח נשאר אצלי.

847

02:36:10,800 <-- 02:36:02,040

כך הסתדרנו. אם לא היה לויתי ממישהו,
את מה שלויתי החזרתי לו והרווח הוא לי.

848

02:36:15,400 <-- 02:36:10,880

טוב, לקחת אתך כסף וסחורה
על גבי חמורים.

849

02:36:16,400 <-- 02:36:15,480

כן.

850

02:36:21,000 <-- 02:36:16,480

לקחתם גם אוכל? -אוכל? כן.
-לקחתם מים? -כן, בטח.

851

02:36:22,000 <-- 02:36:21,080

תפרט בבקשה

852

02:36:34,440 <-- 02:36:22,080

לקחנו לחם ואנג'רה שהכנו
כמו שצריך כדי שלא יתייבש או יעלה עובש.

853

02:36:40,080 <-- 02:36:34,520

האוכל הוכן היטב שלא יתקלקל בדרך.

854

02:36:46,840 <-- 02:36:40,160

או שגם התארחנו אצל קרובי משפחה במידה
והיו קרובי משפחה בדרך, אצלם גם לנו.

855

02:36:55,400 <-- 02:36:46,920

כמובן אם הגענו לעיר אז לא הייתה בעיה,
משום שיכולנו לקנות אוכל ולאכול.

856

02:36:57,280 <-- 02:36:55,480

כך...

857

02:37:05,000 <-- 02:36:57,360

המקום שהשגתם בו מלח,
קנייתם בשוק או אצל מי השגתם?

858

02:37:20,000 <-- 02:37:05,080

כמו הערים שכאן, את המלח קנינו בחנות,
כמו שבארץ קונים קולה ובירה.

859

02:37:24,000 <-- 02:37:20,080

גם שם השגנו בחנות.

860

02:37:36,480 <-- 02:37:24,080

הלכתי לחנות ובדקתי את המוצר שרציתי,
חייב להיות מלח גס ולא מלח טחון

861

02:37:43,800 <-- 02:37:36,560
משום שהמלח הטחון לא נמכר בניגוד למלח
הגס שאנשים אהבו לקנות את זה, זה נחטף!

862

02:37:54,920 <-- 02:37:43,880
לכן, אחרי שבדקנו וקנינו את המוצר,
אם היה מספיק זמן חזרנו לביתנו,

863

02:38:00,480 <-- 02:37:55,000
אם לא הספיק הזמן, ישנו שם
ובבוקר העמסנו את הסחורה.

864

02:38:07,640 <-- 02:38:00,560
בדרך עצרנו ופרקנו את הסחורה
מעל החמורים לצורך מנוחה,

865

02:38:10,760 <-- 02:38:07,720
לא סתם בכל מקום, אלא ליד מים או
צמחיה כדי שחמורים...

866

02:38:12,200 <-- 02:38:10,840
מה הכוונה לפרוק?

867

02:38:23,400 <-- 02:38:12,280
מנוחה, כן, מקום מנוחה ליד מים משום שאם
החמור לא אוכל ושותה לא ניתן להמשיך.

868

02:38:34,720 <-- 02:38:23,480
מקום עם צמחיה. אחרי שהחום ירד העמסנו
שוב והמשכנו עד לנקודת לינה הבאה.

869

02:38:47,720 <-- 02:38:34,800
איפה? - סתם בשטח, בשטח הפתוח.
לקחנו עמנו מים בג'ריקן או בכלי קטן.

870

02:38:49,800 <-- 02:38:47,800
כלומר לקחנו עמנו מים ללילה.

871

02:39:00,600 <-- 02:38:49,880
השכמנו בבוקר מוקדם עוד לפני שהתרנגול
קורא כדי להעמיס ולהמשיך,

872

02:39:06,720 <-- 02:39:00,680
אבל אם זה אור ירח מלא, המשכנו בדרך
במזג אוויר נעים בלי לעצור עד היעד,

873

02:39:13,000 <-- 02:39:06,800
לא לבית, אלא ליעד העצירה הבא בדרך,
לנקודת פריקה ומנוחה.

874

02:39:16,200 <-- 02:39:13,080
בבוקר שוב העמסנו את הסחורה
והמשכנו לדרכנו.

875

02:39:24,680 <-- 02:39:16,280
חיות רעות או... איך קוראים להם?
או שודדים לא היו בסביבה?

876

02:39:35,840 <-- 02:39:24,760
היו, למען האמת. הייתי המון בדרכים אך
אפילו פעם אחת לא נתקלתי בשודדים.

877

02:39:37,800 <-- 02:39:35,920
ברוך ה'.

878

02:39:42,640 <-- 02:39:37,880
לא שדדו ממני שום ממון
ולא ניסו להפחיד אותי.

879

02:39:52,640 <-- 02:39:42,720
אבל מי שהלך עם בקר או מי שלקח אתו
בין 70 ל 80 חמורים כן שדדו ממנו.

880

02:40:00,360 <-- 02:39:52,720
היו מקרים כאלה של שוד, אבל לי... היו לי
ימים או שעות מסוימות שידעתי מתי לצאת.

881

02:40:08,440 <-- 02:40:00,440
ברגע שראו שכולם יצאו בשיירה, השודדים
ידעו לארוב להם. בגלל זה שדדו מהם המון

882

02:40:18,000 <-- 02:40:08,520
בקר, חמורים ועוד הרבה רכוש.
המון עשירים נשדדו ונבזזו, המון רכוש.

883

02:40:23,680 <-- 02:40:18,080
לי לא קרה דבר כזה ולא נתקלתי בכלל.

884

02:40:33,160 <-- 02:40:23,760
מה לגבי חיות רעות?
כלומר, כשלנתם בלילות בשטח?

885

02:40:41,480 <-- 02:40:33,240
כן, לגבי חיות רעות אצלנו הייתה חיה
שקראנו לה צבוע.

886

02:40:47,360 <-- 02:40:41,560
זו חיה שמעט הפחידה אותנו,
גם לגבי זה הפתרון הוא ערות.

887

02:40:51,640 <-- 02:40:47,440
מטרת הצבוע היא לטרוף חמורים ולא אנשים.

888

02:41:00,120 <-- 02:40:51,720
הצבוע מאוד מפחד מבני אדם,
הוא לא מתקרב.

889

02:41:08,400 <-- 02:41:00,200

חששנו שהחמורים ייבהלו מהצבוע ויברחו
לכן קשרנו אותם חזק בסמוך אלינו.

890

02:41:15,400 <-- 02:41:08,480

קשרנו אותם בחבל מאוד חזק,
כל הלילה עמדנו על המשמר

891

02:41:18,200 <-- 02:41:15,480

ובבוקר אחרי ההעמסה המשכנו
ליעדנו הבא לפי התוכנית.

892

02:41:20,240 <-- 02:41:18,280

האם אי פעם נתקלת בצבוע?

893

02:41:24,280 <-- 02:41:20,320

רק ילל לידנו,
אבל אף פעם לא התקרב לטרוף אותנו.

894

02:41:25,600 <-- 02:41:24,360

ן.

895

02:41:37,320 <-- 02:41:25,680

מה שכן פעם אחת כשחזרתי לבקר מכאן לשם,
היינו שבעה, שבעה צעירים

896

02:41:52,200 <-- 02:41:37,400

הלכנו מעיר גונדר לכפר שנקרא "וופטה",
שם ירינו בנשק ללא הגבלה יריות של שמחה.

897

02:42:05,320 <-- 02:41:52,280

היינו ביחד נשים וגברים, היו 3 רובים
ולקחנו אתנו שני ג'ריקנים של ערק.

898

02:42:12,600 <-- 02:42:05,400

בערך 7 בקבוקים של ערק בג'ריקן קטן,

899

02:42:20,600 <-- 02:42:12,680
שתינו לשוכרה, אפילו הבחורה ירתה בנשק.

900

02:42:31,760 <-- 02:42:20,680
היא ירתה וכולנו ירינו כל הלילה,
לפתע הצבוע עבר מולנו בריצה.

901

02:42:38,840 <-- 02:42:31,840
היה איזה בחור גיבור שהצטער על כך
ואמר, "חבל, ברח לנו"

902

02:42:51,400 <-- 02:42:38,920
הוא אמר, "חבר'ה שימו לב, בפעם הבאה אני
לא מחטיא, כדי שגם אתם תצטרפו לתהילה"

903

02:42:53,720 <-- 02:42:51,480
הוא קרוב משפחה שלי, בחור אמיץ.

904

02:42:59,720 <-- 02:42:53,800
הוא היה בטוח שיצליח ללא שום צל של ספק.

905

02:43:06,240 <-- 02:42:59,800
אני לא מתכוון להחטיא בכלל.

906

02:43:19,000 <-- 02:43:06,320
השכמנו בבוקר והמשכנו ללכת לכפר "וופטה",
זו הפעם היחידה שצבוע הבהיל אותנו.

907

02:43:24,720 <-- 02:43:19,080
גם אז לא שמת לי לב בכלל
עד שהבהילו אותנו החבר'ה.

908

02:43:33,560 <-- 02:43:24,800
אוקיי, אחרי זה העמסתם וחזרתם לבית?
כן, חזרנו לביתנו ביום השלישי למסע.

909

02:43:41,040 <-- 02:43:33,640
ומה אחר כך? -שהייה של יממה
או שבוע ואחרי זה יצאנו לשוק

910

02:43:44,160 <-- 02:43:41,120
במקום שנקרא "גזגה" או "שהורה".

911

02:43:57,560 <-- 02:43:44,240
רק בתקופה אחרונה התחלנו להעמיס על רכבי
משא. לפני כן הכל היה על גבי חמורים.

912

02:44:05,680 <-- 02:43:57,640
טוב - לא משנה איפה כל אחד גר,
כך הסתדרו האנשים.

913

02:44:10,880 <-- 02:44:05,760
בשוק "גזגה" היה מאוד מוצלח.

914

02:44:13,920 <-- 02:44:10,960
כמה ימים (מה המרחק)?
-אותו דבר.

915

02:44:19,840 <-- 02:44:14,000
כמה זמן הליכה?
- הליכה משתנה. יש רחוקה וגם קרובה יותר.

916

02:44:30,160 <-- 02:44:19,920
אם החמור לא הלך מהר אז שלושה ימים,
אחרת ניתן להגיע גם תוך יומיים וחצי.

917

02:44:33,960 <-- 02:44:30,240
בכל מקרה לקח שלושה ימים רק הלוך.

918

02:44:43,960 <-- 02:44:34,040
משום שלא רצינו לפגוע בחמור כתוצאה מעומס
מסע בהלוך וחזור, זה ארך 6 ימים.

919

02:44:44,960 <-- 02:44:44,040
טוב.

920

02:44:51,520 <-- 02:44:45,040
בהלוך לקחנו את הסחורה למכירה
ובחזור הבאנו את סחורה שקנינו.

921

02:44:57,200 <-- 02:44:51,600
ספר לי רק על עצמך, את הסיפור שלך.
הלכת לשם? -כן, העמסנו.

922

02:45:01,280 <-- 02:44:57,280
למי מכרת?
- היה שם סוחר בשוק "שהורה",

923

02:45:10,880 <-- 02:45:01,360
הסוחר ההוא קיבל את הסחורה,
אחרי שמכרנו לו חזרנו.

924

02:45:20,040 <-- 02:45:10,960
קנינו פול, פלפל, חלבה, בצל ועוד.
את כל אלה העמסנו וחזרנו.

925

02:45:33,040 <-- 02:45:20,120
הכל למטרת רווח, נניח אם קניתי במחיר
של אחד שניים אז הרווחתי.

926

02:45:35,360 <-- 02:45:33,120
כך הסתדרנו באתיופיה.

927

02:45:40,520 <-- 02:45:35,440
ואז חזרת עם הסחורה?
-מכרתי סחורה וקניתי סחורה אחרת.

928

02:45:47,880 <-- 02:45:40,600
פלפל, חלבה?

-נכון, גם פול, חומוס את כל זה קנינו.

929

02:45:49,040 <-- 02:45:47,960
כל לצורך שימוש לביתך?

930

02:45:55,040 <-- 02:45:49,120
לצורך הבית לא היינו צריכים לקנות
משום שהיה כבר מוכן בבית.

931

02:45:58,000 <-- 02:45:55,120
אם לא היה בבית,
אז שמתי בצד מעט ואת השאר מכרתי.

932

02:46:04,080 <-- 02:45:58,080
איפה מכרת?
- בשוק שלנו שם איפה שגרנו.

933

02:46:09,800 <-- 02:46:04,160
השוק קרוב או רחוק?
-קרוב, הליכה של שעתיים או שלוש.

934

02:46:15,160 <-- 02:46:09,880
זה היה השוק שלנו.
שם מכרנו את הסחורה שלנו.

935

02:46:24,160 <-- 02:46:15,240
למי מכרת?
-לאנשים שבשוק, זה שוק

936

02:46:29,000 <-- 02:46:24,240
כמו שכאן אנשים קונים פירות
וירקות בחנות, אז אותו דבר.

937

02:46:32,480 <-- 02:46:29,080
מכרת בישיבה?
-כן, ישבתי, ישבתי.

938

02:46:37,400 <-- 02:46:32,560

לא לקח לי זמן, אפילו לא חצי שעה
כדי למכור הכל ולקום משם.

939

02:46:41,200 <-- 02:46:37,480

לכן ההתחלה שלי הייתה טובה.

940

02:46:45,920 <-- 02:46:41,280

באיזו עונה היה ניתן לסחור?
תספר לי.

941

02:46:53,400 <-- 02:46:46,000

בחגים שאורכים בין 3 ימים ל 4 ימים,
לא כזה נורא להפסיד שני ימי עבודה.

942

02:46:58,400 <-- 02:46:53,480

או בחודש "גנבות" (מאי)
או ב "סנה" (יוני).

943

02:47:08,280 <-- 02:46:58,480

לרוב עבדנו או שסחרנו בתקופת הקיץ.

944

02:47:20,520 <-- 02:47:08,360

אחרי שקצרנו ואספנו את התבואה
או בתקופה שהעדר לא מסכן את היבול.

945

02:47:24,400 <-- 02:47:20,600

או בתקופת הקיץ, כשניתן לשמור
על קשר עין עם העדר, שלא יעלם.

946

02:47:29,840 <-- 02:47:24,480

אצלנו לא נזקקנו לרועים בתקופת הקיץ,
אם הבקר לא שדוף מידי לא צריך רועים.

947

02:47:32,800 <-- 02:47:29,920

מה הכוונה שדוף?

-הבקר רזה מידי.

948

02:47:40,000 <-- 02:47:32,880
למשל אם הבקר לא רזה אז לא צריך רועים.
מספיק לשלח אותם לכיוון המרעה.

949

02:47:42,400 <-- 02:47:40,080
המשימה של הרועים היא לוודא
שהבקר לא ייפול או יינזק ממשהו אחר.

950

02:47:51,000 <-- 02:47:42,480
מה עושים לבקר רזה?
- דואגים לתת לו לאכול תבן,

951

02:48:05,640 <-- 02:47:51,080
או ששומרים עליו בבית. אם לא שומרים עליו,
עלול ליפול לתהום או מכשול ולמות.

952

02:48:11,480 <-- 02:48:05,720
השגחה צמודה של הבעלים מוציאה
את הבקר מכלל סכנת חיים.

953

02:48:21,480 <-- 02:48:11,560
לרוב בקיץ לא היה צורך ברועים. מספיק
לשלח את הבקר באזור וזהו.

954

02:48:27,480 <-- 02:48:21,560
מספיק אחד השכנים, אחים, דודים אם יש,
שישמור.

955

02:48:34,720 <-- 02:48:27,560
אפילו בחורה שרק תשמור על קשר עין
ותפקח כמה חסר, כמה חזרו וכו'.

956

02:48:37,400 <-- 02:48:34,800
לא צריך רועים בקיץ.

957

02:48:48,000 <-- 02:48:37,480
אבל בחורף כן חובה, משום שיש יבול,
כפי שסיפרתי. זה מה שהיה.

958

02:49:07,640 <-- 02:48:48,080
אז לא הלכת בחורף ל...?
- בחורף זו תקופת שיא העבודה בחקלאות.

959

02:49:14,240 <-- 02:49:07,720
ניכוש עשבים שוטים, טיפול ביבול טף,
דגוסה, כל הטיפול בשדה כולל חרישה ועוד.

960

02:49:20,160 <-- 02:49:14,320
לכן, לרוב לא התאפשר לנו לעזוב
את העבודה ולהתעסק במשהו אחר.

961

02:49:30,320 <-- 02:49:20,240
לא יכולנו לעזוב. העדפנו להתעסק
במשהו אחר רק בזמן הפנוי,

962

02:49:36,360 <-- 02:49:30,400
או מתי שאספנו בערימה אחת
את התבן, אחרי הפרדת הזרעים מהמוץ,

963

02:49:39,320 <-- 02:49:36,440
אחרי קיפול התבואה מהשדה.

964

02:49:48,000 <-- 02:49:39,400
אחרי שהכנו את המשטח מבוץ להפרדת הזרעים
כדי להכניס את התבואה בזמן.

965

02:49:59,520 <-- 02:49:48,080
המשטח מבוץ חייב להיות נקי וסטריילי,
בשביל הזרעים. זו עבודה אינטנסיבית.

966

02:50:08,040 <-- 02:49:59,600

חייבים לטפל וללקט היטב
את הזרעים בזמן הדייש.

967

02:50:21,040 <-- 02:50:08,120

לגבי חגים, איך חגגתם
באזור שגרתם את החגים?

968

02:50:27,840 <-- 02:50:21,120

מה אתה זוכר?

969

02:50:39,800 <-- 02:50:27,920

למען האמת אני זוכר היטב
את החג שנקרא "מיכאל".

970

02:50:47,000 <-- 02:50:39,880

באותו יום, איך אומרים את זה?

971

02:50:51,360 <-- 02:50:47,080

ראש חודש או משהו?
-ראש חודש זה חג בפני עצמו,

972

02:51:00,400 <-- 02:50:51,440

היה גם ראש חודש שנחוג רק יום אחד.

973

02:51:01,400 <-- 02:51:00,480

חייבים לכבד את אותו היום.

974

02:51:05,840 <-- 02:51:01,480

תסביר לי בבקשה על ראש חודש.

975

02:51:12,960 <-- 02:51:05,920

למען האמת אני לא מבין לעומק
לגבי ראש חודש.

976

02:51:20,000 <-- 02:51:13,040

אוקיי, אז שבת אולי?

-שבת, שבת, לגבי השבת אני כן מבין היטב.

977

02:51:32,000 <-- 02:51:20,080
שמירת השבת זה לא בדיוק כמו כאן,
אלא שיטת ספירת השעות היא מאחד עד 12

978

02:51:50,000 <-- 02:51:32,080
ולא לפי שיטת 24 שעות ביממה,
כלומר מהשעה 6 בערב עד 5 לפנות בוקר,

979

02:51:57,000 <-- 02:51:50,080
כלומר מונים 12 שעות וזה נחשב אחד
כלומר היום התחיל בבוקר ומסתיים בערב.

980

02:52:05,000 <-- 02:51:57,080
לכן, ביום שישי לפני כניסת השבת,
הפסקנו לעבוד בשדה.

981

02:52:12,480 <-- 02:52:05,080
מרגע כניסת השבת לא חרשנו
ולא ניכשנו עשבים שוטים בשדה.

982

02:52:21,520 <-- 02:52:12,560
פרט למרעה, לא הייתה שום עבודה נוספת.

983

02:52:25,960 <-- 02:52:21,600
אף אחד לא יוצא לעבוד, זה יום מנוחה.

984

02:52:31,000 <-- 02:52:26,040
גרו נוצרים בסביבתכם?
כן, היו.

985

02:52:33,760 <-- 02:52:31,080
איך היו היחסים ביניכם?

986

02:52:42,360 <-- 02:52:33,840

חייתם איתם בשלום או שעשו לכם בעיות
בגלל היותכם יהודים?

987

02:52:48,200 <-- 02:52:42,440

למען האמת, לא עשו לנו בעיות.
חיינו ביחסים טובים וידידות מופלאה.

988

02:52:54,200 <-- 02:52:48,280

גם כך לא היו הרבה נוצרים לידנו.
הם היו מעט רחוקים מאתנו.

989

02:53:00,840 <-- 02:52:54,280

מה שכן זה לא מה ששמענו במקומות אחרים.
אצלנו המצב היה יחסית טוב.

990

02:53:13,000 <-- 02:53:00,920

למרות שגרנו בקרבת הנוצרים
עם כל זאת לא עשו לנו בעיות.

991

02:53:17,760 <-- 02:53:13,080

לא כינו אותנו בשמות גנאי,
לא הסתכלו עלינו בעין לא טובה.

992

02:53:22,000 <-- 02:53:17,840

חיינו ביחסים טובים.

993

02:53:27,000 <-- 02:53:22,080

אפילו פעם אחת לא אמרו לנו משהו רע.

994

02:53:29,000 <-- 02:53:27,080

לא עשו לכם בעיות בגלל הקרקעות?

995

02:53:36,480 <-- 02:53:29,080

אף אחד לא העז לגעת בקרקעות שלנו,
לא רבנו בגלל קרקעות.

996

02:53:42,840 <-- 02:53:36,560
קרקע שאני התחלתי לעבד אותה
לא הייתה שום רשות לאף אחד אחר לגעת.

997

02:53:45,000 <-- 02:53:42,920
היה כבוד הדדי בינינו.

998

02:53:51,320 <-- 02:53:45,080
סיפרת שאתה ודודה שלך הייתם מיילדים
מה אתה זוכר בקשר לזה?

999

02:53:55,200 <-- 02:53:51,400
כן. - אתה זוכר?
-בטח. -טוב, אז ספר לי בבקשה.

1000

02:53:57,960 <-- 02:53:55,280
דודה שלי...
-איך התחלת את זה בכלל?

1001

02:54:05,640 <-- 02:53:58,040
ראשית, חשוב לי לציין שדודה שלי
הייתה מיילדת טובה.

1002

02:54:26,280 <-- 02:54:05,720
ראיתי באיזה אופן דודתי יילדה,
אחרי זה התחלתי לסייע לה בלתמוך ביולדת.

1003

02:54:31,480 <-- 02:54:26,360
בזמן שאישה כורעת ללדת, צריך לתת לה
תמיכה פיזית באזור החזה של היולדת.

1004

02:54:39,240 <-- 02:54:31,560
איך תומכים בהן?
-צריך להחזיק בחוזקה באישה שכורעת ללדת.

1005

02:54:45,240 <-- 02:54:39,320
כלומר, מישהו צריך כדי להחזיק

בחוזקה ביולדת, בנוסף למיילדת.

1006

02:54:52,240 <-- 02:54:45,320
אם היולדת משתוללת חייבים להחזיק אותה
בזמן הלידה.

1007

02:55:00,080 <-- 02:54:52,320
כדי שהיולדת לא תקפוץ בזמן הלידה,
אני החזקתי אותה חזק בצמוד אלי.

1008

02:55:09,600 <-- 02:55:00,160
במקביל המיילדת ממשיכה בתפקידה.
אם המיילדת הצליחה, מה טוב

1009

02:55:18,400 <-- 02:55:09,680
אחרת, הביאו מיילדת אחרת שתעזור.

1010

02:55:22,400 <-- 02:55:18,480
לכן אותה אישה...

1011

02:55:28,400 <-- 02:55:22,480
אפשר להגיד שרוב הפעמים
זה עבר בלי סיבוכים, יילדנו מהר.

1012

02:55:35,240 <-- 02:55:28,480
עם הזמן אחרי שצברתי ניסיון,
יילדתי פעם את בת דודה שלנו.

1013

02:55:43,400 <-- 02:55:35,320
אחרי שהעניינים החלו להסתבר,
נכנסתי ויילדתי אותה.

1014

02:55:54,880 <-- 02:55:43,480
עד אז לא ידעתי טוב כל כך,
לכן הצטרפתי אל דודתי.

1015

02:56:01,240 <-- 02:55:54,960
ליילד זה לא קל בכלל,
יש בזה הרבה מאמץ ועבודה קשה.

1016

02:56:19,560 <-- 02:56:01,320
איך יילדת אותה?
-היא כרעה ללדת, תומכים בה בחזה

1017

02:56:28,200 <-- 02:56:19,640
יש סוג של פרגוד מאחוריה
שרק המיילדים הורשו להיכנס לשם.

1018

02:56:38,200 <-- 02:56:28,280
אם ירדו המים או שזה כבר קרוב,
אז צריך להמתין שהתינוק ייולד.

1019

02:56:42,320 <-- 02:56:38,280
מה שכן, חובה להשגיח שהתינוק לא ייפול
על הרצפה ויקבל מכה או שלא ינזק בעין.

1020

02:56:48,240 <-- 02:56:42,400
בגלל שהאישה יושבת על דשא
כדי לרפד לה את המשטח.

1021

02:56:51,480 <-- 02:56:48,320
זה לא כמו בארץ שהאישה יולדת
על מזרון או משטח נוח אחר.

1022

02:56:58,120 <-- 02:56:51,560
שם האישה כורעת ללדת על משטח דשא.
הלידה היא בכריעה, כך מתבצעת הלידה.

1023

02:57:02,240 <-- 02:56:58,200
זה לא סתם. -רגע, איך היולדת הכינה
את עצמה לפני הלידה?

1024

02:57:09,600 <-- 02:57:02,320

קודם כל טרם הלידה האישה הכינה הכל.

1025

02:57:18,600 <-- 02:57:09,680
כלומר, היא הכינה טלה (בירה אתיופית),
קלתה פולי קפה...

1026

02:57:26,600 <-- 02:57:18,680
נשים אחרות הכינו עבודה דייסה,
אוכל קל לעיכול ליולדת.

1027

02:57:38,320 <-- 02:57:26,680
אחרי זה היולדת כורעת ללדת,
מכינים בונה (קפה).

1028

02:57:42,080 <-- 02:57:38,400
לכן יש אמרה שאומרת שהיולדת יולדת,
לפני שמסיימים לשתות קפה.

1029

02:57:46,160 <-- 02:57:42,160
כלומר עוד בתחילת הכנת
הקפה היולדת כבר מספיקה ללדת.

1030

02:57:48,920 <-- 02:57:46,240
אותה האישה שכרעה ללדת.

1031

02:57:57,920 <-- 02:57:49,000
את חבל התבור ניתן לחתוך מאוחר יותר.

1032

02:58:06,600 <-- 02:57:58,000
אם היה סיבוך בלידה
או שזה לקח הרבה זמן, כיממה,

1033

02:58:10,600 <-- 02:58:06,680
מביאים מישהו שמבין עניין.

1034

02:58:18,000 <-- 02:58:10,680

מה הכוונה מבין עניין?
-יש דברים ייחודים אצלנו,

1035

02:58:22,600 <-- 02:58:18,080
זה אומנם מרוחק מאתנו, אבל אם מסתבכים
פונים אליו שיעזור והוא יודע מה התרופה.

1036

02:58:27,240 <-- 02:58:22,680
עוד טרם חזרתנו משם
מצאנו את האישה אחרי לידה.

1037

02:58:33,080 <-- 02:58:27,320
בזכות הדבר הזה הצלחנו להתמודד עם זה.

1038

02:58:42,160 <-- 02:58:33,160
לכן אותה יולדת ילדה בשלום
וחיה בשלום, ללא בעיה כלשהי.

1039

02:58:51,960 <-- 02:58:42,240
אחרי שילדה בשלום שותים יחד טלה (בירה)
שהכינה, היא אוכלת דייסה עם חמאה.

1040

02:59:01,600 <-- 02:58:52,040
נותנים במיוחד ליולדת לאכול,
הדייסה עצמה טובה ליולדת.

1041

02:59:07,000 <-- 02:59:01,680
כך חיינו בשם.

1042

02:59:11,920 <-- 02:59:07,080
איפה הלידה? בתוך הבית או...?
-בתוך הבית או בבית מיוחד לזה.

1043

02:59:17,400 <-- 02:59:12,000
חצר או מה?
-בית קטן שנבנה במיוחד עבור זה.

1044

02:59:22,280 <-- 02:59:17,480

לא בבית שגרים בו,
רק בבית קטן שמיוחד בשביל זה.

1045

02:59:27,600 <-- 02:59:22,360

זה בית יולדת (בית נידה) או מה?
זה בית נידה, אבל לרוב לא נכנסו לשם.

1046

02:59:31,360 <-- 02:59:27,680

רק במקום שהוכן היטב לשם זה.

1047

02:59:39,320 <-- 02:59:31,440

האם היולדת רצה מיד לבית הנידה
כשעמדה ללדת?

1048

02:59:45,160 <-- 02:59:39,400

כן, היא רצה לבית היולדת.
זה בית מספיק רחב זה כמו בית הארחה.

1049

02:59:49,760 <-- 02:59:45,240

בית הארחה שמיועד לאורחים,
משום שבבית המגורים לא ישבו אורחים.

1050

02:59:57,760 <-- 02:59:49,840

כי רוב הפעמים בבית הגדול הכינו
אוכל או דברים אחרים.

1051

03:00:01,000 <-- 02:59:57,840

אבל בשביל שאר הדברים האחרים.

1052

03:00:07,200 <-- 03:00:01,080

בגלל שהיולדת נחשבה לטמאה,
לכן גם המבקרים לא נכנסו לבית.

1053

03:00:12,960 <-- 03:00:07,280

כלומר, משום שהיא יולדת

אנשים אחרים לא באו אתה במגע.

1054

03:00:20,320 <-- 03:00:13,040
אבל לבית המגורים הרגיל כל אורח יכול
להיכנס אליו, לא הייתה בעיה כלשהי.

1055

03:00:25,000 <-- 03:00:20,400
אבל בית היולדת נחשב בית נידה,
מעיין בית הארחה.

1056

03:00:28,120 <-- 03:00:25,080
זה לא אותו דבר.
בית הארחה ובית נידה אלה דברים שונים.

1057

03:00:32,320 <-- 03:00:28,200
כן, הם שונים.
יש בית גדול למגורים ובית קטן.

1058

03:00:34,360 <-- 03:00:32,400
שם (בית יולדת) היא צריכה לשהות.

1059

03:00:40,920 <-- 03:00:34,440
בלידה היה משטח מדשא. -כן.
-מה עוד הכינו עבורה?

1060

03:00:44,000 <-- 03:00:41,000
אלו כלים היו למיילדים?

1061

03:01:04,000 <-- 03:00:44,080
הכלים שהיו הם... היה כלי מיועד לחתוך
את חבל התבור אחרי הלידה.

1062

03:01:13,240 <-- 03:01:04,080
קושרים היטב את חבל התבור וחותכים,
במידה שהאישה ילדה בשלום.

1063

03:01:16,240 <-- 03:01:13,320
במידה התינוק נולד בשלום
אז חותכים את חבל התבור.

1064

03:01:19,560 <-- 03:01:16,320
במה חותכים את חבל התבור?
-סכין תער.

1065

03:01:23,960 <-- 03:01:19,640
המיילדת הביאה אתה את זה?
- המיילדת.

1066

03:01:31,920 <-- 03:01:24,040
מי הכין את כל הכלים הללו?
-היולדת הכינה, אם לא אז המיילדת הביאה.

1067

03:01:34,960 <-- 03:01:32,000
לא הייתה בעיה, זו לא בעיה.

1068

03:01:39,200 <-- 03:01:35,040
מה הכינו הנשים היולדות טרם הלידה?
היו כלים שהן הכינו?

1069

03:01:40,200 <-- 03:01:39,280
כן, בטח.

1070

03:01:41,200 <-- 03:01:40,280
מה?

1071

03:01:49,440 <-- 03:01:41,280
כפי שציינתי קודם, טרם הלידה הכינו
את פולי הקפה ודברי מאכל.

1072

03:02:00,600 <-- 03:01:49,520
הרי היולדת אחרי הלידה לא יכולה לקום
ולתת אוכל לילדיה, לכן הכינה הכל לפני.

1073

03:02:09,160 <-- 03:02:00,680
הכינה אוכל לשבוע או לשבועיים מראש,
כלומר, קמח טחון או בצק מוכן להכנה,

1074

03:02:16,040 <-- 03:02:09,240
כדי שהשכנים יוכלו רק לבשל עבורם.
השכנים אלה שבישלו ולא היולדת עצמה.

1075

03:02:25,200 <-- 03:02:16,080
אבל אם יש בת גדולה שיכולה
לבשל, אז היא בישלה.

1076

03:02:37,520 <-- 03:02:25,280
מיד המיילדת באותו רגע עושה צהלולים,
אם זאת בת אז 7 פעמים (קולולו),

1077

03:02:40,720 <-- 03:02:37,600
אם זה בן אז עושים צהלולים 12 פעמים.

1078

03:02:44,040 <-- 03:02:40,800
זה היה המנהג שלנו.

1079

03:02:49,760 <-- 03:02:44,120
כך בעצם מסתיים התהליך (הלידה).

1080

03:02:53,000 <-- 03:02:49,840
מי עושה צהלולים?
-מה? -מי עושה צהלולים?

1081

03:02:55,880 <-- 03:02:53,080
הנשים, הנשים.

1082

03:03:00,880 <-- 03:02:55,960
כמה נשים היו סביב אישה יולדת אחת?
התקבצו בבית הרבה נשים?

1083

03:03:05,480 <-- 03:03:00,960

אחרי הלידה באו הרבה מבקרים,
כדי לאחל "מזל טוב".

1084

03:03:13,040 <-- 03:03:05,560

באו אבל לא הרבה, הורשו להיכנס
רק שתיים או שלוש נשים, זה מספיק.

1085

03:03:16,480 <-- 03:03:13,120

האם יצא לך ליילד אשתך?

1086

03:03:27,560 <-- 03:03:16,560

בלידת הבכורה שלי משום שהייתי נבוך
אז לא יילדתי, אשתי ילדה אצל הוריה.

1087

03:03:32,720 <-- 03:03:27,640

אבל מה שכן, כשהלכתי לבקר את אשתי
אצל הוריה מיד כרעה ללדת,

1088

03:03:34,760 <-- 03:03:32,800

זה מאוד הדהים אותי, מאוד.

1089

03:03:42,840 <-- 03:03:34,840

באותו רגע חשבתי לעצמי שאם אגש
ליילד אותה, היא עלולה להיות נבוכה.

1090

03:03:49,920 <-- 03:03:42,920

הושיבו אותי בצד והיא ילדה.

1091

03:03:54,400 <-- 03:03:50,000

היא ילדה מהר, הם יילדו אותה.

1092

03:03:58,800 <-- 03:03:54,480

אחרי כמה רגעים אמרו לי, "מזל טוב",
שאלתי "על מה?" , זה היה מהר מידי.

1093

03:04:05,800 <-- 03:03:58,880
אמרו לי, "מזל טוב, אשתך ילדה",
אמרתי לעצמי איזה צירוף מקרים טוב.

1094

03:04:12,360 <-- 03:04:05,880
אחר כך ישנתי שם ואחרי יממה
חזרתי למשפחתי.

1095

03:04:23,520 <-- 03:04:12,440
דבר ראשון חשוב לציין שהאישה בדרך כלל
לא יולדת אצל משפחת הבעל אלא אצל הוריה.

1096

03:04:28,000 <-- 03:04:23,600
הלידה הראשונה היא אצל משפחתה, הוריה.

1097

03:04:32,720 <-- 03:04:28,080
אבל בפעם השנייה תלוי ברצונה,
אצלה בביתה או אצל הוריה.

1098

03:04:35,720 <-- 03:04:32,800
איפה ילדה אשתך?
-אצל משפחתה.

1099

03:04:36,720 <-- 03:04:35,800
גם בלידה השנייה?

1100

03:04:46,280 <-- 03:04:36,800
בלידה השנייה עזבתי כבר את המקום,
הייתי בעיר גונדר והורים שלי עלו לארץ.

1101

03:04:51,320 <-- 03:04:46,360
אז היא ילדה אצל הוריה?
-כן, אצל ההורים שלה.

1102

03:04:57,360 <-- 03:04:51,400
כמה זמן שהתה שם כשהלכה ללדת?

1103
03:05:00,880 <-- 03:04:57,440
למחרת חזרה אליך לבית או מה?

1104
03:05:09,880 <-- 03:05:00,960
לא. שהתה שם כשלושה חודשים,
בגלל שילדה בת לכן המתינה 80 יום.

1105
03:05:15,000 <-- 03:05:09,960
רק אחרי שלושה חודשים חזרה.

1106
03:05:19,960 <-- 03:05:15,080
במשך שלושים חודשים לא התראתם?
-יכולתי לראות אותה.

1107
03:05:24,920 <-- 03:05:20,040
יכולתי לבקר אותה ולשאול לשלומה ולחזור.

1108
03:05:30,440 <-- 03:05:25,000
ביקרת? -זה היה שעתיים הליכה,
כן ביקרתי. בוודאי שביקרתי אותה.

1109
03:05:38,360 <-- 03:05:30,520
נהגתי לבקר אותה ולשאול
לשלומה ולחזור חזרה לבית.

1110
03:05:43,080 <-- 03:05:38,440
בגלל שהיא כבר אצל משפחתה
לא לקחתי לה אוכל או משהו.

1111
03:05:48,280 <-- 03:05:43,160
לפי מה שנהוג אצלנו ההורים דאגו
לכל צרכיה, וטיפלו בה היטב עד שהתחזקה.

1112
03:05:53,320 <-- 03:05:48,360
היה ממש כיף.

1113

03:06:00,320 <-- 03:05:53,400

מי חזר אתה כשהיא חזרה אליך?
-אימא שלה, אימא שלה ליוותה אותה.

1114

03:06:04,920 <-- 03:06:00,400

האימא הביאה אותה לבית
והעבירה את האחריות אלי.

1115

03:06:10,280 <-- 03:06:05,000

כשהיא הלכה להוריה מי לקח אותה?
-אני לקחתי אותה.

1116

03:06:14,240 <-- 03:06:10,360

אתה לקחת אותה?
-כן, אני לקחתי אותה.

1117

03:06:22,880 <-- 03:06:14,320

באיזה חודש להריונה?
-חודש שמיני להריון, הריון מתקדם.

1118

03:06:39,520 <-- 03:06:22,960

אז לקחתי אותה וכעבור שבועיים ביקרתי,
היא ילדה בחודש תשעי להריונה.

1119

03:06:54,360 <-- 03:06:39,600

איך שהגעתי לשם התחילה לכרוע כדי ללדת,
ממש הובכתי מול חמי וחמתי, מצב מביך.

1120

03:07:06,000 <-- 03:06:54,440

ממש היה לא נעים,
אבל הם הכינו כל מה שצריך ויילדו אותה.

1121

03:07:11,000 <-- 03:07:06,080

בישרו לי "מזל טוב!", הייתי ממש מאושר.
עוד בכלל כשאמרו לי שזו בת, שמחתי יותר.

1122

03:07:17,320 <-- 03:07:11,080

מאוד רציתי בת, לכן ממש שמחתי
שבישרו לי שזו בת.

1123

03:07:29,600 <-- 03:07:17,400

המנהג שם שונה ממה שנהוג כאן,
כאן יודעים טרם הלידה אם זה בן או בת.

1124

03:07:31,400 <-- 03:07:29,680

אבל שם לא ידענו אם זה בן או בת.

1125

03:07:38,640 <-- 03:07:31,480

כפי שאמרתי לך קודם לגבי חתונה לא בחרנו
עם מי להתחתן אלא סמכנו על המזל.

1126

03:07:42,440 <-- 03:07:38,720

גם לעניין הלידה אם זה בן או בת,
גילינו רק אחרי הלידה.

1127

03:07:44,520 <-- 03:07:42,520

כך זה גם בעניין הזה.

1128

03:07:48,720 <-- 03:07:44,600

אחר כך כעבור שלושה חודשים
היא חזרה לבית.

1129

03:07:50,400 <-- 03:07:48,800

טוב. -כן.

1130

03:07:53,280 <-- 03:07:50,480

כעת אני שואלת אותך שאלה אחרונה.
-טוב.

1131

03:08:05,280 <-- 03:07:53,360

מה הרגע המאושר שלך מאתיופיה?
האם יש לך סיפור כזה?

1132

03:08:10,280 <-- 03:08:05,360
או משהו שממש שנאת,
הם אתה יכול לספר על אחד משניהם?

1133

03:08:12,800 <-- 03:08:10,360
לסיום הייתי רוצה שתספר לנו על אחד מהם.

1134

03:08:16,320 <-- 03:08:12,880
אני מנגן ב"מסינקו" (כלי נגינה אתיופי
שדומה לכינור).

1135

03:08:24,240 <-- 03:08:16,400
מה שאני מאוד זוכר ומרגיש נוסטלגיה,
זה הניגון במסינקו.

1136

03:08:34,240 <-- 03:08:24,320
אומנם אני יודע לשיר,
אבל לנגן יודע היטב.

1137

03:08:39,440 <-- 03:08:34,320
אני זוכר מקרה שישנו אצלנו 10 ילדים,
היו עשרה ילדים בביתנו.

1138

03:08:45,280 <-- 03:08:39,520
מה? -שרנו כל הלילה לבסוף נשארנו כעשרה
נערים לישון אצלנו על מזרון מדשא.

1139

03:08:59,880 <-- 03:08:45,360
זה מקרה שקרה לפני 25 שנים, אחי הלך
לקצור תבן (עשבים).

1140

03:09:05,560 <-- 03:08:59,920
ולפתע נפל לתהום ומת.

1141

03:09:10,240 <-- 03:09:05,640

איך זה קרה? מה קרה לו?
-הוא החליק ונפל לתהום.

1142
03:09:11,240 <-- 03:09:10,320
אח שלי.

1143
03:09:17,680 <-- 03:09:11,320
זה היה מקרה מאוד, מאוד...
אחי היה בחור מדהים

1144
03:09:30,640 <-- 03:09:17,760
כשאחי נהרג זה היה מקרה טרגי,
אחרי שכולנו ניגנו ושרנו כל הלילה

1145
03:09:33,880 <-- 03:09:30,720
עם כל הנערים ניגנו במסינקו,
ופתאום קורה מקרה טרגי, מוות של אחי.

1146
03:09:35,880 <-- 03:09:33,960
זה משהו שאנו סוחבים עמנו עד היום.

1147
03:09:42,040 <-- 03:09:35,960
לא ידענו איך זה קרה.

1148
03:09:55,040 <-- 03:09:42,120
זה אחרי שסיים כבר לקצור והתכונן ללכת
בחזרה ואני הייתי במורדות מתחתיו,

1149
03:10:02,640 <-- 03:09:55,120
סוג של מדרגה כזאת,
אני הייתי למטה אבל הם לא ראו אותי.

1150
03:10:04,640 <-- 03:10:02,720
פתאום שמעתי איזה רעש של נפילה מהירה.

1151
03:10:11,920 <-- 03:10:04,720

התחלתי לצעוק וכולם שמעו אותי,
רצתי אליו ומצאתי אותו מוטל עם מגל ביד.

1152

03:10:17,120 <-- 03:10:12,000
בעודו מחזיק במגל, לא שיחרר את המגל.

1153

03:10:25,000 <-- 03:10:17,200
קיבל מכה בצוואר,
למחרת נפח את נשמתו.

1154

03:10:33,080 <-- 03:10:25,080
אחרי זה... מאז אנו בטראומה מזה.

1155

03:10:37,080 <-- 03:10:33,160
כן, מאוד, מאוד.

1156

03:10:42,080 <-- 03:10:37,160
פרט לסיפור הזה אין לי
משהו אחר שגורם לי לעצב.

1157

03:10:49,080 <-- 03:10:42,160
חוץ מזה אנו אנשים מאושרים ושמחים,
רקדנו ושרנו באירועים שמחים.

1158

03:11:05,800 <-- 03:10:49,160
היינו אנשים מאושרים ואוהבים זה את זה,
אכלנו וחלקנו זה עם זה בשמחה ואהבה.

1159

03:11:08,680 <-- 03:11:05,880
לא אשכח! באמת.

1160

03:11:15,480 <-- 03:11:08,760
נניח שלא היה שולחן, אחד היה מוכן שיניחו
עליו את האוכל, על גבו, כדי שחברו יאכל.

1161

03:11:19,480 <-- 03:11:15,560

את זה אני זוכר היטב.